

JAARVERSLAG STREEKVERENIGING ZUIDRAND 2021

– dd.11/03/2022

DE ZUIDRAND
- STREEKVERENIGING -

EEN SAMENWERKINGSVERBAND TUSSEN:



MET DE STEUN VAN:



Inhoud

Inleiding	1
Beleid	2
Nieuwe werking, nieuwe gezichten	2
Netwerkmoment Zuidrand werd Zuidranddag	3
Beleidsplan cultureel erfgoed (Erfgoedcel) – remediëringstraject	5
Een nieuw decreet lokaal onroerend erfgoedbeleid – impact voor de IOED Zuidrand	7
Visietraject bovenlokaal cultuur	7
Projectsubsidies	9
Transitie deelwerking natuur en landschap naar Regionaal Landschap Rivierenland	9
Bovenlokaal Cultuur - Cultuurregio Zuidrand	10
Tweemaandelijks cultuuroverleg	10
Programmatorenoverleg	10
Schepenuverleg	10
Week van de Belgische muziek	10
Zuidrand Klassiek	11
Zwins / Dag van de Landbouw	12
Belpop Bonanza Zuidrand	13
Zomer in de Zuidrand	13
Start ticketverkoop cultuurhuizen najaar 2021	14
Projectondersteuning culturele organisaties	15
Platform Lokaal Talent	16
Bovenlokaal overleg Cultuur	17
Cultureel erfgoed – Erfgoedcel Zuidrand	18
Ambtelijk cultureel erfgoedoverleg	18
Schepenuverleg	18
Erfgoedplatform Zuidrand	18
Bovenlokaal overleg en vorming	19
Erfgoededucatie	19
Erfgoeddag	20
Beeldbank	20
Project ‘Digitaliseren voor beginners’	21
Gevaert project	21
Project Wegen op de Kaart	22
Trajecten Immaterieel Erfgoed	22
Onroerend erfgoed – IOED Zuidrand	24
Adviesverlening	24
Opvolgen erfgoedraad/OEG Kontich	25

Overleg ambtenaren omgeving.....	26
Samenwerkingsovereenkomst Regionaal Landschap Rivierenland	26
Bovenlokaal overleg onroerend erfgoed.....	26
Archeologische verwachtingskaart Kontich	27
Herinventarisatietraject bouwkundig erfgoed.....	27
Funerair erfgoed.....	29
Fortengordel.....	29
Archeologiedagen.....	30
Dag van de Landbouw	28
Opleiding StreekKenner.....	27
Erfgoedplatform Zuidrand.....	27
Toerisme.....	32
Wandelkaart en fietskaart Zuidrand	32
Wandelknooppuntennetwerk.....	32
Opleiding StreekKenner.....	34
Week van de Korte Keten.....	35
Promotie nieuwe streekproducten	35
Dag van de Landbouw	36
Schepenuverleg Toerisme	37
Week van de Smaak	37
Zomerbrochure 'Zomer in de Zuidrand'	37
Inspiratiegids Zuidrand.....	38
Natuur en landbouw	39
Project Nature Smart Cities, i.s.m. Provincie Antwerpen	39
Project Boerderleren	40
Communicatie	42
Websites.....	42
Logo's voor de deelwerkingen Zuidrand	44
Sociale media.....	44
Streekvereniging Zuidrand in de pers	45
Return per gemeente	48

INLEIDING



Streekvereniging Zuidrand is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Aartselaar, Borsbeek, Edegem, Hove, Kontich, Lint en stad Mortsel, met ondersteuning van de Provincie Antwerpen en de Vlaamse Overheid. De projectvereniging heeft als doel de werking rond cultuur, onroerend en cultureel erfgoed, toerisme en recreatie en landbouw te ondersteunen en te versterken.

In dit jaarverslag geven we een overzicht van de werking van de Streekvereniging Zuidrand in 2021. Door de coronamaatregelen zag 2021 er anders uit dan gepland. Vele activiteiten werden afgelast of verplaatst naar het najaar, overleg startte langzaam terug op, plannen werden bijgestuurd.

2021 werd een echt transitiejaar. Voor de Cultuurregio werden aangescherpte beleidsdoelstellingen en -acties geformuleerd, en wierf de Streekvereniging een voltijds medewerker aan om deze uit te voeren. Ook de nieuwe Erfgoedcel moest meteen aan de slag om haar doelstellingen en -acties te verfijnen, en een nieuwe voltijdse medewerker werd aangeworven om de acties rond behoud en beheer in goede banen te leiden. De IOED verkreeg een nieuwe overeenkomst met Vlaanderen om haar werk verder te zetten. Ten slotte gaf de Streekvereniging haar activiteiten rond natuur en landschap door aan het Regionaal Landschap Rivierenland, waarmee meteen een nieuwe samenwerking werd opgezet.

BELEID

Nieuwe werking, nieuwe gezichten



Philippe Davin startte in mei 2021 als medewerker bovenlokaal cultuur bij de Cultuurregio Zuidrand.



Inge Cloetens startte in september 2021 als medewerker behoud en beheer bij de nieuwe Erfgoedcel Zuidrand.



Merel Mancel nam vanaf januari 2021 de fakkel over van Greet De Wilde als medewerker landbouw voor het PDPO-project Boerderleren.



Clémence Marchal nam van 14 juli tot 20 december 2021 de taken van Leen Cannaearts over, die in zwangerschapsverlof ging.

Het voltallige team



Netwerkmoment Zuidrand werd Zuidranddag

Op 20 maart 2020 stond het jaarlijks netwerkmoment van de Streekvereniging Zuidrand gepland in kasteel Hof ter Linden te Edegem. Door de coronamaatregelen werd dit telkens uitgesteld. Uiteindelijk zou het netwerkmoment vervellen tot “Zuidranddag”, een ontmoetingsmoment voor alle inwoners, met focus op de beleefbare open ruimte in de Zuidrand.



De datum werd 10 oktober 2021, van 14 tot 18u. In de voormiddag hield de Provincie Antwerpen het open ruimte charter boven de doopvont op de hoeve van Stroyland in Hove. Ook Streekvereniging Zuidrand was aanwezig en ondertekende mee.

Figuur 1. Streekproducten proeven in Hof ter Linden (Edegem)

Onder coördinatie van de Provincie Antwerpen en het Strategisch Project ‘Beleefbare Open Ruimte in de Antwerpse Zuidrand’ nam de Streekvereniging Zuidrand de uitwerking van 4 activiteiten op zich (zie gekleurde activiteiten hieronder). De activiteit in Kontich kaderde in de organisatie van Archeologiedagen en werd ondersteund door de IOED Zuidrand.

Figuur 2. Genieten van de Cream Colored Ponies in de Schuur (Borsbeek)

Tijdens de Zuidranddag mochten we rekenen op de organisatie van en ondersteuning bij activiteiten door tal van organisaties en vrijwilligers. Denken we aan Natuurpunt-afdelingen, Stroyland, landbouwers, streekproducenten, lokale chefs, heemkringen, erfgoedraad Kontich, AVRA, Reuzenplan Kontich, Alles loopt op rolletjes, DocC Borsbeek en de molenaar van Boechout.



Op het programma van de Zuidranddag stond:

1. Groen Neerland Wilrijk: Ontdek de vallei van de Kleine Struisbeek
2. De Reukens Aartselaar: Ontdek het jonge bos in de vallei van de Wullebeek
3. CC 't Aambeeld Aartselaar: het verhaal van de reuzen van de Zuidrand, met vertellingen en mini-expo ([Erfgoedcel Zuidrand](#))
4. Hof Ter Linden in Edegem: streekproducten proeven in het kasteeldomein ([Toerisme Zuidrand](#))
5. Edegemse Beekvallei: Ontdek de vallei en de natuur
6. Museum voor Heem- en Oudheidkunde in Kontich: "Eten en drinken in Romeins Kontich" ikv Archeologiedagen ([ondersteuning door IOED Zuidrand](#))
7. Oude Spoorwegberm Kontich-Duffel: wandelingen, natuurfotosafari, doe- en zoekopdrachten in Schapenhagen, Babbelse Plassen en Babbelbeekse Beemden
8. Boshoeck Hove-Lint: landbouwbeleving voor kids (5+) op de Gasthuishoeve Boshoeck ([project Boerderleren](#)), boerderijbezoek aan boerderij Van der Heyden, infomarkt en streekbierenbar aan Stroyland met een streepje muziek
9. Koude Beekvallei Borsbeek -Mortsel: Natuur- en valleiwandelingen langs de Koude Beekvallei naar Mortsel (zuid) en Borsbeek (noord), erfgoedwandelingen bij Fort 3, muziek door Cream Colored Ponies, volksspelen en retro-spelletjes voor kinderen en herfstbar in De Schuur (Fort 3) ([Cultuurregio Zuidrand](#))
10. De Molenbeekvallei Boechout: natuur- en valleiwandeling
11. Steenen Molen Boechout: opendeurdag



Figuur 3. Landbouwspelletjes op de Gasthuishoeve Boshoeck (Hove)



Figuur 4. Reuzen in CC 't Aambeeld (Aartselaar)

Tijdens Zuidranddag mochten we meer dan 2000 bezoekers verwelkomen op de verschillende locaties. De activiteit in Hof ter Linden stak er met kop en schouders bovenuit: daar wisten meer dan 800 bezoekers de weg te vinden naar de streekproducten. De andere activiteiten door Streekvereniging Zuidrand wisten 150 tot 200 bezoekers aan te trekken. De activiteit in het Museum voor Heem- en Oudheidkunde kon rekenen op iets meer dan 80 geïnteresseerden.

Beleidsplan cultureel erfgoed (Erfgoedcel) – remediëringstraject

Op 9 oktober 2020 besliste de Vlaamse Regering om een werkingssubsidie toe te kennen aan de Streekvereniging Zuidrand voor haar cultureel erfgoedwerking. De negatieve adviezen van de beoordelingscommissie en administratie werden hierbij meegenomen in een remediëringstraject.

De Vlaamse Regering formuleerde de volgende aandachtspunten waar de Streekvereniging Zuidrand mee rekening moet houden in kader van haar remediëringstraject:

- Breng prioritair het aanwezige cultureel erfgoed, de cultureel-erfgoedactoren en de bestaande noden vollediger in kaart. Hierbij is het ook noodzakelijk de bestaande expertise in de regio in beeld te brengen, zodat deze sterker geactiveerd kan worden in de werking van de cultureel-erfgoedcel. Betrek de cultureel-erfgoedgemeenschappen in die oefening en veranker hun betrokkenheid in de werking.
- Tegen het einde van het eerste werkingsjaar moet er, op basis van de bovenstaande oefening, een nieuwe set van doelstellingen geformuleerd worden. De nieuwe set van doelstellingen wordt samen met het jaarverslag bezorgd aan de Vlaamse Gemeenschap.
- In die aangepaste set van doelstellingen moeten ook de financiële prioriteiten herbekeken worden zoals aangegeven in het advies van de commissie.
- Bewaak de focus op de cultureel-erfgoedwerking. Het is positief dat de werking transversaal opgevat wordt met de andere deelwerkingen binnen de projectvereniging, maar voor een opstartende werking is het belangrijk om een eigen focus te leggen en eigen prioriteiten te bepalen.

De Vlaamse Regering formuleerde de volgende generieke aandachtspunten waar alle organisaties rekening mee moeten houden bij de uitvoering van hun doelstellingen:

- Expertise uitwisselen en kennis delen met andere actoren die een dienstverlenende rol op regionaal niveau uitvoeren.
- Aandacht hebben voor het digitaal beleid binnen de werking, waarbij minimaal rekening wordt gehouden met volgende elementen:
 - a) afstemmen met en waar mogelijk inspelen op de evoluties op Vlaams niveau rond de voormalige provinciale erfgoeddatabanken;
 - b) inzetten op digitale standaarden die een optimale data-uitwisseling mogelijk maken.
- Stimuleren en begeleiden van de deelname aan de volgende initiatieven:
 - a) Archiefbank Vlaanderen, onlinedatabank van private archieven;
 - b) www.immaterieelerfgoed.be, platform voor immaterieel cultureel erfgoed (ICE) in Vlaanderen.
- Een dienstverlening uitbouwen waarbij er gestreefd wordt naar een breed bereik van de verschillende cultureel-erfgoedactoren in het werkingsgebied.

De Streekvereniging Zuidrand ging aan de slag met de opmerkingen van de Vlaamse Regering. Op 5 februari 2021 had zij een eerste overleg met het Departement Cultuur, Jeugd en Media (CJM), waarbij een plan van aanpak werd opgesteld. Op 1 oktober 2021 volgde een terugkoppeling van het gelopen traject met tussentijdse prioriteitenlijst. Eind december werd een nieuwe versie van de doelstellingen en een nieuwe veldtekening voorgesteld aan het Departement CJM.

Tussen 19 april en 10 augustus werden de lokale besturen in 1-op-1-gesprekken bevraagd over het cultureel erfgoed in hun gemeente. De erfgoedspelers (heemkringen, gidsengroepen, documentatiecentra) werden tussen 2 juni en 4 oktober bevraagd. Ondertussen kwamen nieuwe organisaties en spelers op onze erfgoedradar, die we met de veldtekening in kaart brengen. Een groep die we als eersten actief zullen bevragen zijn collectiebeheerders, waaronder kerkfabrieken.

Nieuwe doelstellingen:

STRATEGISCHE DOELSTELLING 1: De Erfgoedcel Zuidrand verbindt de erfgoedgemeenschappen

- OD 1.1 De Erfgoedcel Zuidrand inventariseert het erfgoed, actoren en goede praktijken uit het regionale erfgoedveld
- OD 1.2 De Erfgoedcel Zuidrand betreft actief de cultureel-erfgoedgemeenschappen via het Erfgoedplatform Zuidrand
- OD 1.3 De Erfgoedcel Zuidrand enthousiasmeert inwoners uit de regio voor een actieve rol bij het erfgoed
- OD 1.4 De Erfgoedcel Zuidrand is het bovenlokaal aanspreekpunt en expertisecentrum voor cultureel erfgoed in de regio
- OD 1.5 De Erfgoedcel Zuidrand geeft een boost aan de samenwerking rond cultureel erfgoed binnen en buiten de regio

STRATEGISCHE DOELSTELLING 2: De Erfgoedcel Zuidrand ondersteunt de lokale erfgoedgemeenschappen bij het behouden en borgen van hun erfgoed

- OD 2.1 De Erfgoedcel Zuidrand ondersteunt en coacht de cultureel-erfgoedgemeenschappen bij het (her)waarderen en borgen van hun immaterieel cultureel erfgoed
- OD 2.2 De Erfgoedcel Zuidrand coacht en ondersteunt cultureel-erfgoedactoren en particulieren bij het duurzaam behoud en beheer van hun erfgoedcollecties
- OD 2.3 De Erfgoedcel Zuidrand zoekt een duurzame oplossing voor de bestaande film- en beeldbank

STRATEGISCHE DOELSTELLING 3: De Erfgoedcel Zuidrand vergroot de aandacht voor het erfgoed uit de regio

- OD 3.1 De Erfgoedcel Zuidrand stimuleert onderzoek naar het regionale verleden
- OD 3.2 De Erfgoedcel Zuidrand brengt het lokale erfgoed dichterbij
- OD 3.3 De Erfgoedcel Zuidrand werkt samen met de erfgoedgemeenschappen bovenlokale publieksactiviteiten uit

STRATEGISCHE DOELSTELLING 4: De Erfgoedcel Zuidrand werkt transparant en transversaal om haar slagkracht en draagvlak te vergroten

- OD 4.1 De Erfgoedcel Zuidrand is een volwaardige en geïntegreerde werking van de Streekvereniging Zuidrand
- OD 4.2 De Erfgoedcel Zuidrand ontwikkelt een hedendaags personeelsbeleid
- OD 4.3 De Streekvereniging Zuidrand zorgt voor een gezond financieel beheer van haar organisatie

Het volledige plan vindt u hier: <https://www.dezuidrand.be/beleidsplan-cultureel-erfgoed-zuidrand>

Een nieuw decreet lokaal onroerend erfgoedbeleid – impact voor de IOED Zuidrand

Op 26 februari keurde de Vlaamse Regering de visienota voor lokaal onroerend erfgoedbeleid van minister Diependaele goed.

Hierin worden de IOED's bevestigd in hun waarde, maar zullen zij zich de komende jaren anders moeten organiseren. Onder andere de financiering wordt herbekeken, maar zij krijgen ook meer taken toegeschoven vanuit Vlaanderen, net zoals de onroerend erfgoed gemeenten (OEG).

Met de organisatie van verschillende inspraakgroepen nam het Agentschap Onroerend Erfgoed (AOE) haar rol op om de invulling van de visienota samen met het veld verder vorm te geven. Tegen 2023 moet het nieuwe decreet lokaal onroerend erfgoedbeleid haar definitieve vorm krijgen.

Op dit moment lijkt het zeker dat de financiering van de IOED's volledig wordt omgegooid. In plaats van de huidige vaste bijdrage zonder verplichte gemeentelijke bijdrage, wordt nu een vaste Vlaamse bijdrage met een even grote gemeentelijke bijdrage verwacht. Dit betekent voor alle IOED's een enorme inspanning aan de kant van de lokale besturen. Een schaalvergroting wordt onvermijdelijk (en wenselijk). De IOED Zuidrand volgt dit verder op, en vatte alvast verkennende gesprekken aan met de andere IOED's binnen de Vlaamse referentieregio, namelijk IOED Voorkempen en IOED Rupelstreek.

Visietraject bovenlokaal cultuur

Na een gesprek met het Departement Cultuur – Bovenlokaal en Transversaal op 14 augustus 2020 werd duidelijk dat we een extra inspanning moesten leveren om onze visie, de invulling van de regisseursrol en de daaraan gekoppelde acties scherper en concreter in te vullen. Vlaanderen vraagt hiermee om een verscherpt beleidsplan, waarbij de Vlaamse prioriteiten naar voren komen. Belangrijk hierbij is dat de personeelsinzet niet zonder meer met Vlaamse middelen betaald kan worden. Er moet duidelijk worden aangegeven dat dit personeel de regisseursrol vervult. Activiteiten organiseren (actorrol) valt daar niet onder.

De nieuwe beleidsdoelstellingen en acties werden opgemaakt aan de hand van een visietraject onder begeleiding van IDEA Consult, tussen 4 december 2020 en 20 maart 2021.

Onderstaand ontwerp is het resultaat van overleg met:

- de cultuurschepenen van de Zuidrand-gemeenten
- de vrijetijdsambtenaren van de Zuidrand-gemeenten
- een specifieke UiTpas-bijeenkomst met publiek
- tussentijdse overlegmomenten tussen de coördinator van de Streekvereniging Zuidrand en IDEA Consult

In een volgende fase betrekken we o.a. jongeren(verenigingen) en kansengroepen om verschillende doelstellingen en acties uit te diepen en aan te scherpen. Dit beleidsplan is daarom geen statisch

gegeven, maar een houvast om de komende jaren werk te maken van een actieve bovenlokale cultuurwerking in de Zuidrand.

We voorzien vijf strategische doelstellingen (SD's) met telkens een aantal operationele doelstellingen (OD's) en acties. Tegelijk zien we dit beleidsplan niet als een keurslijf, maar als een strategisch kompas dat ruimte laat om flexibel in te spelen op nog andere signalen en ontwikkelingen in het veld.

Binnen deze vijf strategische doelstellingen maken we een onderscheid tussen twee overkoepelende doelstellingen en drie regiospecifieke doelstellingen die zich als een matrix tot elkaar verhouden.



- SD1 focust op de **sectorbrede decretale rollen** die intergemeentelijke samenwerkingen voor cultuur moeten vervullen en is bewust overkoepelend geformuleerd, breder dus dan de regiospecifieke uitdagingen.
- SD's 2 t/m 4 vormen de kern van het strategisch kader en betreffen de **prioritaire regionale uitdagingen**. Deze drie SD's betreffen deels overlappende cirkels en zijn dus niet zomaar los van elkaar te zien. In meerdere SD's/OD's wordt dan ook verwezen naar één of meer andere SD's.
- SD5 betreft de **organisatie** Cultuurregio Zuidrand en alles wat daarmee te maken heeft. Ook deze SD is uiteraard overkoepelend van aard.

Naast deze matrix ziet de Cultuurregio Zuidrand nog twee andere toekomstgerichte uitdagingen: **digitale transitie** en **kansengroepen**. Hiervoor werd geopteerd om ze niet als afzonderlijke en bijkomende SD's op te nemen, maar ze in de mate van het mogelijke als aandachtspunten mee te nemen binnen elk van de 5 SD's.

Het volledige beleidsplan kan u downloaden op www.dezuidrand.be/bovenlokale-cultuurwerking.

Projectsubsidies

Projectoproep Iedereen Verdient Vakantie 2020 (Toerisme Vlaanderen)

De Streekvereniging Zuidrand diende in 2020 een projectaanvraag in binnen de oproep 'Iedereen Verdient Vakantie 2020' van Toerisme Vlaanderen. Deze projectaanvraag werd opgesteld samen met Toerisme Rupelstreek en Toerisme Provincie Antwerpen (TPA), om samen een gidsenopleiding uit te werken met aandacht voor gidsen aan doelgroepen, namelijk mensen met een fysieke beperking, met focus op slechtzienden en slechthorenden.

Op 30 oktober 2020 werd deze subsidie goedgekeurd door de Vlaamse Regering voor het bedrag van 36 704 euro (75% gesubsidieerd, incl. personeelskosten). Door de coronapandemie konden we deze opleiding pas opstarten in september 2021, waardoor het einde van het project verschuift naar april 2022. Meer info over de inhoud van het project leest u onder het hoofdstuk Toerisme.

Transitie deelwerking natuur en landschap naar Regionaal Landschap Rivierenland

In het bestuursakkoord van de Provincie Antwerpen werd opgenomen dat de Provincie Antwerpen streeft naar gebiedsdekkende Regionale Landschappen deze beleidsperiode. De zeven aangesloten gemeenten van de Streekvereniging Zuidrand en gemeente Boechout behoren niet tot een Regionaal Landschap. Intergemeentelijke landschapsinrichting en -beleving werd daardoor in het verleden vaak opgenomen door de Provincie Antwerpen, het Strategisch Project 'Beleefbare Open Ruimte Antwerpse Zuidrand' (BORAZ) en recentelijk ondersteund door de Streekvereniging Zuidrand.

De Provincie Antwerpen speelt een trekkersrol in dit dossier. In februari 2021 werden de gemeenten uit de Zuidrand definitief opgenomen in het Regionaal Landschap Rivierenland.

De komende jaren zal nauw worden samengewerkt met het Regionaal Landschap Rivierenland, ondermeer door een samenwerking rond landschappelijk erfgoed (IOED Zuidrand), wandel- en fietsroutes (Toerisme Zuidrand) en het Coördinatieteam Zuidrand, een driemaandelijks overleg tussen het Regionaal Landschap, de Streekvereniging en de Provincie Antwerpen.

De bestaande projecten Nature Smart Cities en Boerderleren blijven gewaarborgd binnen de Streekvereniging Zuidrand. De Provincie Antwerpen is bereid de kosten hiervan op zich te nemen voor de periode 2021-2022. De twee personeelsleden blijven aangeworven bij de Streekvereniging Zuidrand.

De Streekvereniging Zuidrand is ten slotte opgenomen in de raad van bestuur van het Regionaal Landschap Rivierenland.

BOVENLOKAAL CULTUUR – CULTUURREGIO ZUIDRAND

Tweemaandelijks cultuuroverleg

Net zoals de afgelopen jaren, werd het tweemaandelijks cultuuroverleg met de cultuurambtenaren in de Zuidrand verder gezet. Hier worden de intergemeentelijke projecten verder opgevolgd en teruggekoppeld, en krijgen de cultuurambtenaren ook de kans om te netwerken en kennis te delen.

Het overleg ging door op de volgende data :

- 28 januari 2021
- 25 maart 2021
- 27 mei 2021
- 30 september 2021

Programmatorenoverleg

Tijdens het programmatorenoverleg bespreken de cultuurambtenaren de programmatie voor het komende seizoen. Een cruciaal element daarin is de afstemming van de kalender en het inhoudelijke programma om een zo goed mogelijke spreiding en diverse invulling te bekomen.

Het overleg ging door op de volgende data :

- 24 februari 2021
- 21 oktober 2021

Schepenoeverleg

Op 17 november vond het eerste schepenoeverleg plaats met de cultuurschepenen uit de zeven aangesloten gemeenten. Zij kregen een overzicht van de werking van de Cultuurregio Zuidrand van 2021 en zetten mee de lijnen uit voor de acties in 2022 en 2023.

Week van de Belgische muziek



Om de muzieksector een hart onder de riem te steken, organiseerde VI.BE de tweede week van februari een grootschalige liefdesverklaring aan de Belgische muziek. De Cultuurregio Zuidrand sloot zich hierbij aan en zocht lokaal muzikaal talent, i.s.m. de cultuurdiensten van Kontich, Mortsel, Aartselaar, Lint en Hove en Radio Zuidrand. Samen ontwikkelden we verschillende initiatieven.

De gemeenten gaven lokaal muzikaal talent de kans om filmpjes of demo's te verspreiden via de gemeentelijke website en sociale media. Samen met Radio Zuidrand werden tijdens het Valentijnsweekend ook een paar speciale uitzendingen op poten gezet. Zo werd op zondag 14 februari van 10 tot 18 uur live uitgezonden vanuit Cultuurhuis Altena in Kontich. In deze speciale Valentijnsuitzending kregen lokale talenten de kans om hun demo of filmpje te laten afspelen of om een interview te geven.

Zuidrand Klassiek

Sinds 2020 gaat Neerdorpen Klassiek verder onder de naam Zuidrand Klassiek. De formule blijft hetzelfde, de communicatie onderging wel een kleine metamorfose. Voor het eerst werden er door Cultuurregio Zuidrand ook affiches voorzien per concert. Zo kon gericht promo gevoerd worden en behouden we toch de huisstijl van Zuidrand Klassiek. Om de start van het seizoen extra luister bij te zetten werd er een filmpje gemaakt ter verspreiding op sociale media :

<https://www.youtube.com/watch?v=jIA2y44roWY>



Deze cyclus van klassieke concerten, die van eind september tot eind april wordt georganiseerd op verschillende locaties in de Zuidrand, had in 2021 het volgende op het programma:

- Donderdag 28 januari 2021: Horta Project in Kontich **(afgelast)**
- Donderdag 25 februari 2021: Er was eens... Beethoven in Lint **(afgelast)**
- Donderdag 25 maart 2021: Arenski Pianotrio in Mortsel **(afgelast)**
- Donderdag 22 april 2021: Raphaella Smits in Hove **(afgelast)**
- Donderdag 23 september 2021: Simon Van Hoecke and friends in Mortsel
- Donderdag 4 november 2021: Desguin Strijkkwartet in Lint
- Donderdag 25 november 2021: Alon Sariel & Vincent Lhermet in Borsbeek

Door de coronamaatregelen werden de concerten in het voorjaar afgelast. De verkochte tickets werden terugbetaald.

Zwins / Dag van de Landbouw



Tussen 16 en 19 september 2021 konden de inwoners uit de Zuidrand genieten van locatietheater van de bovenste plank. Theatermakers Het Eenzame Westen bracht die week vier keer de voorstelling 'Zwins', een tragikomische voorstelling over boeren in de varkenssector. Speciaal voor de Zuidrand brachten zij dit stuk in openlucht, en dit met zicht op het veld aan hoefwinkel Jamico te Aartselaar.

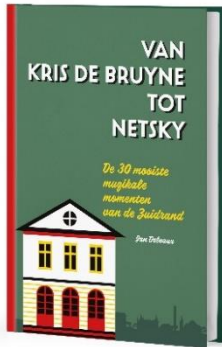
De voorstelling werd tot vier keer toe volledig uitverkocht, goed voor meer dan 500 toeschouwers. Lokale 'zwintjes' vervoegden die week het theatergezelschap, een lokale foodtruck zorgde voor een lekkere maaltijd of hapjes vooraf en aan de bar waren lokale bieren van de Vleesmeester Brewery te verkrijgen. Telkens konden de bezoekers ook meer te weten komen over landbouw in de Zuidrand dankzij een mini-expo.



Figuur 5. Gezellig proeven van streekproducten bij Jamico in Aartselaar

Op zondag 19 september vonden overdag activiteiten plaats tijdens Dag van de Landbouw (zie ook IOED en Toerisme). In een gezellige zomerbarsfeer konden bezoekers lokale producten proeven, genieten van een boerderijvertelling door Zinderding, landbouwers ontdekken tijdens aangepaste fietstochten van 'Burgers en boeren' of de mini-expo over landbouw in de Zuidrand bezichtigen. Met meer dan 200 bezoekers kunnen we hier tevreden op terugblikken.

Belpop Bonanza Zuidrand



Figuur 6. Boek Belpop Bonanza Zuidrand

Vanaf einde 2021 en in het voorjaar van 2022 brengen we Belpop Bonanza naar de Zuidrand. Jan Delvaux en Jimmy Dewit doken in de rijke muziekgeschiedenis van de Zuidrand en werken onder supervisie van Working Class Heroes diverse activiteiten uit. Met een fietstocht, boek, muziekquiz en 2 theatershows zetten ze lokale Belgische popmuziek in de kijker.

In 2021 startten alvast de voorbereidingen van een voorjaar vol lokale muzikale helden. We werkten samen met de gemeenten aan een Belpop fietstocht door de Zuidrand, met 16 stopplaatsen waar lokale muziekgeschiedenis werd geschreven. Denk maar aan Lintfabriek in Kontich, of de oude school van Boris Daemen (Netsky) in Edegem. Per gemeente zijn er minimum 2 stopplaatsen voorzien. Eind

2021/begin 2022 zal deze fietstocht worden afgewerkt en gepromoot.

Daarnaast zette Working Class Heroes deze muziekgeschiedenis om in een boek, met de 30 mooiste muzikale momenten van de Zuidrand. Dit boek zal vanaf eind 2021 te koop worden aangeboden via de gemeenten (bibliotheken, cultuurhuizen, onthaalbalie, ...) en lokale handelszaken (boekhandels, café's, ...).

In 2022 verwelkomen we de heren van Belpop Bonanza met theatershows in Aartselaar en Mortsel en een muziekquiz in Kontich (organisatie door Kontich en Lint).

Zomer in de Zuidrand

In 2020 ontstond het idee om een zomerbrochure uit te brengen om het cultureel zomeraanbod uit de streek te bundelen en meer bekend te maken. Door de coronacrisis werd dit een jaar uitgesteld. In 2021 konden we dan toch uitpakken met een volwaardige zomerbrochure 'Zomer in de Zuidrand'.

Hierin werd niet alleen het cultureel aanbod uit de streek gebundeld, maar hadden we ook aandacht voor de vele zomerbars, het wandel- en fietsaanbod en enkele grote evenementen uit de regio.

Er werden 10 000 exemplaren gedrukt, waarvan er uiteindelijk 8 000 de deur uitgingen. Deze eerste editie werd zeer goed ontvangen bij de diverse partners en het brede publiek.

We verwachten in 2022, door meer promotie en een langere looptijd van de brochure, wel alle exemplaren tot bij het publiek te krijgen.

We zetten daarnaast sterk in op de promotie van het zomeraanbod via sociale media en via de Zuidrand-bijlage in de Zondag.



Start ticketverkoop cultuurhuizen najaar 2021

In 2021 beslisten de cultuurhuizen in de Zuidrand om de start van hun ticketverkoop voor het najaar 2021 te laten samenvallen om zo meer bereik te genereren. Door samen te communiceren, versterken we ook het Zuidrand-aanbod.

Er werd diverse communicatie zoals een logo, affiches, e-mailbanners, ... ontwikkeld in een nieuwe stijl die ook de komende jaren doorgetrokken kan worden. In Aartselaar, Kontich en Lint sierden grote banners en aankondigingsborden het straatbeeld. Daarnaast werd een filmpje opgenomen waarin de start van het seizoen werd aangekondigd door podiumartiesten die in het najaar in de Zuidrand zouden optreden: <https://www.youtube.com/watch?v=m6fRnyO0plg>



Deze eerste editie werd goed onthaald door de cultuurambtenaren.

Ook de komende jaren zetten we deze trend verder, en zorgen we voor meer afstemming van de cultuurcommunicatie in de regio. Voor 2022 staat de gezamenlijke start van de ticketverkoop alvast gepland in de eerste week van juni.

Projectondersteuning culturele organisaties

In 2021 ondersteunde de Cultuurregio Zuidrand verschillende culturele organisaties in hun bovenlokale en transversale ambities. Dit kunnen zowel organisaties zijn die een bovenlokaal cultuurproject wilden indienen of uitvoeren, als organisaties die met algemene vragen tot ondersteuning bij de Cultuurregio belanden.

BIND – DOEK vzw

Doek vzw uit Mortsel diende een bovenlokaal cultuurproject in waarbij ze via textiel wil inzetten op het verbinden van mensen met aandacht voor de superdiversiteit. De Cultuurregio Zuidrand ondersteunde in 2021 dit project door mee te zoeken naar mogelijke locaties voor de uitwerking van het project, en mogelijke partners aan te reiken.

Eigen Kweek Antwerpen – Project Donald

De cultuurhuizen van Mortsel, Aartselaar, Kontich en Lint stapten in 2020 in het bovenlokaal cultuurproject Eigen Kweek Antwerpen. Dit project wil jong cultuurtalent en culturele ondernemers ondersteunen. Voor de provincie Antwerpen werd uit meer dan 70 kandidaten Tweemanscollectief VETO geselecteerd met hun 'Project Donald', een live podcast op scène. In elke deelnemende gemeente krijgen zij de kans om hun voorstelling op het podium te spelen.

De Cultuurregio Zuidrand ondersteunt de cultuurhuizen uit de regio in hun communicatie voor dit project.

De Openbaring – Hoogmis

De Hoogmis uit Edegem diende in 2021 een bovenlokaal cultuurproject in. Zij wilde verschillende niet-gemeentelijke aanbieders van cultuurprogrammatie (o.a. Kaleidoscoop Mortsel, Vooruit Boechout) met elkaar verbinden en hun eigen cultuurprogrammatie uitbreiden met het project 'De Openbaring'. Helaas werden zij in oktober 2021 niet weerhouden door de commissie.

De Cultuurregio Zuidrand ondersteunde Hoogmis bij het uitwerken van hun subsidieaanvraag en zorgde voor inhoudelijke feedback. We volgen deze ambitie vanuit Hoogmis verder op voor eventuele latere aanvragen en projecten.

Gebermtte 2023

Gebermtte uit Mortsel diende in 2021 een bovenlokaal cultuurproject in. Zij wil vanuit de viering van 100 jaar groene berm in 2023 een verbinding maken tussen cultuur en natuur, waarbij culturele uitingen de groene berm versterken. Ook dit project werd helaas in oktober 2021 niet weerhouden door de commissie. Gebermtte plant een nieuwe versie van hun aanvraag in te dienen.

De Cultuurregio Zuidrand ondersteunde Gebermtte bij het uitwerken van hun subsidieaanvraag en zorgde voor inhoudelijke feedback. Ook bij een eventuele nieuwe aanvraag zal zij dit project blijvend ondersteunen.

Fortengordels vzw

Fortengordels vzw (gordel rond Antwerpen, Edegem) plant in 2022 een bovenlokaal cultuurproject in te dienen om het Fortengordel-evenement en het bijhorende Fortengordels-netwerk nieuw leven in te blazen.

De Cultuurregio Zuidrand neemt bij dit project een trekkersrol in, zowel vanuit de Cultuurregio, de IOED als de Erfgoedcel. Ze ondersteunt Fortengordels vzw verder bij de uitwerking van dit project, en zoekt relevante partners om dit project verder uit te diepen en uit te schrijven. Daarvoor werd alvast overleg gepleegd met Erfgoed Rivier&Land en Erfgoed Voorkepen, alsook de coördinator Regionale Landschappen provincie Antwerpen.

Klub Kultuur

Klub Kultuur is een jonge vzw uit Lint die zich in 2020 voornamelijk toespitste op streamen van cultuurvoorstellingen. De vzw bestaat uit een achttal jonge culturele ondernemers en makers, die graag jong talent uit de brede regio (Antwerpen tot Lier, focus Zuidrand) podiumkansen wil geven. Daartoe organiseert zij in november 2021 een kunstenfestival.

De Cultuurregio Zuidrand ondersteunt in 2021 Klub Kultuur in hun ambities door als klankbord te fungeren, contacten met gemeenten en bovenlokale spelers (vb. CultuurConnect) te leggen en tips en tricks aan te reiken om hun werking te verbeteren.

In 2022 willen we deze jonge culturele ondernemers verder ondersteunen met een leertraject in het kader van de beleidsacties 'jong lokaal talent' en 'beloftevolle initiatieven door jongeren'.

Cantabile

Koor Cantabile uit Hove wil in 2022 een concert uitvoeren met het Carmina koor uit Meise (Vilvoorde). Zij willen naast avondvoorstellingen ook scholen laten kennismaken met klassieke muziek.

Cultuurregio Zuidrand bekeek de mogelijkheden om dit concert in te passen in de Zuidrand Klassiek-cyclus, maar dit bleek onmogelijk te zijn. Daarnaast bracht zij Cantabile in contact met Orfeo-producties en met de cultuurdiensten uit de streek en zocht zij naar andere mogelijkheden tot ondersteuning van dit project. Omdat dit project zich toespitste op 1 gemeente en te weinig transversaal werd opgevat, kon Cultuurregio Zuidrand dit project niet financieel of promotioneel ondersteunen.

Platform Lokaal Talent

Cultuurregio Zuidrand wil inzetten op het vergroten van de aandacht voor lokaal talent. Één van de manieren waarop zij dit wil doen, is het oprichten van een digitaal platform voor lokaal talent (muziek, theater, woord, kunst, ambachten, ...).

Op dit platform moet lokaal talent zich niet alleen kunnen tonen met een eigen pagina, maar hebben we ook aandacht voor de plaatsen en mensen die je talent kunnen helpen ontwikkelen (workshops, academies, lesgevers, repetitielokalen, atelierruimten, podiumcafé's, ...).

Daarnaast zal het platform een hulpmiddel zijn voor wie graag lokaal talent programmeert in cultuurhuizen, wijkfeesten en andere activiteiten. Door middel van een UIT-agenda maken we de speelplekken van lokaal talent zichtbaar.

Het bestek voor het ontwikkelen van dit digitaal platform werd uitgeschreven en goedgekeurd door de raad van bestuur van de Streekvereniging Zuidrand op 9 december 2021.

In 2022 zal dit platform worden gelanceerd.

Bovenlokaal overleg Cultuur

In 2021 nam de Streekvereniging Zuidrand deel aan verschillende bovenlokale overlegmomenten cultuur:

- 2/2 en 8/2: opleiding PRONET (rollen in je cultureel samenwerkingsverband)
- 25/3: webinar Op/Til over verantwoording subsidies
- 22/4: OP/TEL (lerend netwerk Intergemeentelijke Samenwerkingsverbanden Bovenlokaal Cultuur)
- 20/5 : OP/TIL Intervisiemoment
- 14/6: OP/TEL (lerend netwerk Intergemeentelijke Samenwerkingsverbanden Bovenlokaal Cultuur)
- 15/9: OP/TEL (lerend netwerk Intergemeentelijke Samenwerkingsverbanden Bovenlokaal Cultuur)
- 18/11 : OP/TIL Intervisiemoment : Thema : bovenlokale reflex op lokaal niveau
- 29/11 en 30/11: Tweedaagse OP/TEL, thema's: vrijwilligers en landschap
- 15/12: OP/TEL (lerend netwerk Intergemeentelijke Samenwerkingsverbanden Bovenlokaal Cultuur) : werksessie met landelijke amateurkunstenorganisaties

CULTUREEL ERFGOED – ERFGOEDCEL ZUIDRAND

De opstart van de Erfgoedcel Zuidrand in 2021 verliep moeizaam. We moesten meteen werk maken van een verdere verfijning van ons beleidsplan, met nieuwe doelstellingen en acties, een uitgebreide bevragingronde en inspraakmomenten. Daarnaast was het team van de Erfgoedcel onvolledig tot september 2021, tot de nieuwe medewerker behoud en beheer werd aangesteld.

Daardoor zijn vele acties uitgesteld tot 2022. We werkten wel verder aan bestaande acties, zoals Erfgoeddag, het nieuwe erfgoededucatief project, immaterieel erfgoedtrajecten en vooral de uitbouw van ons netwerk binnen de cultureel-erfgoedsector.

Ambtelijk cultureel erfgoedoverleg

Naar aanleiding van de oprichting van de Erfgoedcel Zuidrand, werd het bestaande tweemaandelijks cultuuroverleg met de ambtelijke aanspreekpunten uitgebreid. Acties en activiteiten rond cultureel erfgoed worden aansluitend met het cultuuroverleg besproken. Het cultuuroverleg vond plaats op volgende data: 28/01 – 25/03 – 27/05 – 30/09 – 25/11

Schepenoeverleg

Op 17 november vond het eerste schepenoeverleg plaats met de schepenen bevoegd voor cultureel erfgoed uit de zeven aangesloten gemeenten. Zij kregen een overzicht van de werking van de Erfgoedcel Zuidrand van 2021 en zetten mee de lijnen uit voor de acties in de komende jaren.

Erfgoedplatform Zuidrand

Op 28 januari 2021 vond een digitaal erfgoedoverleg plaats met erfgoedvrijwilligers uit de Zuidrand. Op de agenda:

- De nieuwe erfgoedcel (wat is een erfgoedcel, waar gaan we de komende jaren op inzetten, ...)
- Remiëderingstraject erfgoedcel
- Nieuws uit de IOED
- Erfgoeddag 2021 (thema de nacht)
- Educatief pakket
- Gidsenopleiding
- Regionaal erfgoedoverleg?

Vanaf eind 2021 werd een nieuwe structuur uitgewerkt onder de noemer Erfgoedplatform Zuidrand. Vanaf 2022 is het de bedoeling om de erfgoedvrijwilligers nauwer te betrekken bij de acties van de Erfgoedcel Zuidrand. Dit enerzijds door middel van een denktank, die mee beleidsadvies zal geven aan de Erfgoedcel maar ook gemeenschappelijke doelen, uitdagingen en thema's bepaald. Anderzijds zullen werkgroepen (vb. Erfgoeddag) en collegagroepen (vb. collectiebeheer) de acties concreet vormgeven in de vorm van een lerend netwerk.

Bovenlokaal overleg en vorming

Na de goedkeuring van haar beleidsplan cultureel erfgoed, neemt de Streekvereniging Zuidrand deel aan verschillende bovenlokale overlegmomenten, vormingsmomenten en collegagroepen:

- 11/01: overleg Erfgoeddag 2021 door Faro
- 21/01: infosessie digitale erfgoedactiviteit door Faro
- 17/04: overleg Erfgoeddag terugblik 2021
- 16/09: overleg Erfgoed 2022
- 29/01 – 26/02 – 26/03 – 30/04 – 28/05 – 18/06: Broodjes digitaal (presentaties beleidsplannen erfgoedcellen) door Faro
- 3/2, 4/5, 8/9, : COP DIGI (collegagroep digitaliseren voor de erfgoedcellen) door Faro
- 4/2, 6/5, 9/9, 18/11: COP Beleid (collegagroep beleidsontwikkeling voor de erfgoedcellen) door Faro
- 23/2, 19/3, 21/5, 18/6, 9/7, 27/8, 24/9, 29/10, 26/11: Vergaderingen dagelijks bestuur Erfgoedcellen (Wannes is lid van het dagelijks bestuur)
- 11/03 Dag van de Cultuureducatie door cultuurkuur en Faro
- 23/02 – 23/03 /1/04: Let's get digital door Faro
- 26/5 en 24/11: overleg Antwerpse erfgoedcellen (Erfgoedlab Antwerpen, Voorkempen, Rivier&Land, Zuidrand)
- 27/5 en 12/10: Basiscursus erfgoedcelmedewerker door Faro
- 30/9, 14/10, 9/12, 16/12: webinars beleidsplanning door Faro
- 5/10, 18/10, 9/11, 26/11 Groeien in je nieuwe erfgoedjob door Faro
- 15/10, 22/10 Basiscursus leren waarderen door Faro
- 19/11, 22/11 Train the trainer, digitaliseren voor vrijwilligers door Faro
- 2/12, 3/12 Tweedaagse vorming 'Geschiedenis en registratie van oude drukken' door Stuifzand
- 9/11 Workshop zelfevaluatiETOOL digitale maturiteit door meemoo
- 30/09 Gebruikersgroep CollectiveAccess door Faro
- 8/10 Infosessie co-creatief traject collectiebeleid door Histories

Erfgoededucatie

Na bespreking met de cultuurambtenaren en programmatoren werd voorgesteld om in 2020 geen Tijdmobiel meer te laten uitgaan en dit budget in te zetten voor de ontwikkeling van een nieuw project waarmee klassen uit de derde graad lager onderwijs aan de slag kunnen. Na goedkeuring door de raad van bestuur op 7 juli 2020 stuurden we een opdracht uit. Sinds 5 november 2020 werkt BAMB vzw dit project verder uit, de publieksmedewerker van de Erfgoedcel volgt dit verder op.

Sinds begin 2021 zochten BAMB en de Erfgoedcel Zuidrand de nodige documentatie bij elkaar om dit project inhoudelijk uit te werken. Dit was een werk van lange adem, en niet altijd even gemakkelijk door de grote scope van het project en de beschikbaarheid van sommige verenigingen en documentatie.

Het thema voor het nieuwe educatief pakket is "Leven in de Antwerpse Zuidrand: vroeger en nu". De focus werd uiteindelijk gelegd op het verhaal van de verstedelijking in de regio sinds 1920.

De Tandem uit Mortsel zal op 13 december 2021 optreden als testcase voor het nieuwe pakket, CADE uit Aartselaar volgt in het voorjaar van 2022. Op Erfgoeddag eind april 2022 willen we het nieuwe pakket officieel lanceren. Dat jaar is het thema 'Erfgoed en onderwijs' en wordt Erfgoeddag uitzonderlijk een hele week uitgebreid om met dit thema aan de slag te kunnen.

Erfgoeddag

In 2021 was Erfgoeddag bijzonder. Niet alleen door de strenge coronamaatregelen, maar vooral omdat Erfgoeddag zijn 20ste verjaardag vierde. Dat betekende een coronaproof feestweekend op 24 én 25 april in het teken van 'De Nacht'.

In de Zuidrand vonden zes activiteiten plaats:



- Reus Contios stond opgesteld aan de Altenakapel in Kontich, met een vertoning van de film 'Contios en de nachtvorst' en een erfgoedwandeling.
- Volkssterrenwacht Urania in Hove zette haar deuren open
- In CC 't Aambeeld in Aartselaar toonde een voorstelling van Fien Leysen 'Wat (niet) weg is'
- In Aartselaar kon je een zoektocht voor kinderen (8+) volgen over het mysterie van één van Aartselaars oudste adellijke families
- In Edegem kon je een erfgoedwandeling volgen in het park van Hof ter Linden, met in de hoofdrol de dwaallichtjes en andere Edegemse sagen
- In Mortsel kon je de film 'FORT4 van Omwalling tot Parkgebied' van Cois van Roosendael bekijken.

Figuur 7. Reus Contios aan de Altenakapel

Beeldbank

In 2017 werd onze databank overgezet naar de provinciale databank Donnet. Daarnaast werd een nieuwe website ontwikkeld om deze databank te ontsluiten: www.erfgoedzuidrand.be. In 2018 viel de bevoegdheid van de Provincie Antwerpen over deze databanken weg, en werd ze naar Vlaanderen overgedragen. Daar werd in 2019 beslist om de ondersteuning van Donnet stop te zetten, en alle gegevens uit de databank naar Erfgoedregister/Erfgoedplus over te zetten.

De huidige website wordt na de overdracht stopgezet. Vanaf dan zullen alle foto's te bezichtigen zijn op www.erfgoedplus.be onder "Zuidrand". Het gebruik van de databank en de website is (voorlopig) gratis. Er wordt een nieuwe overeenkomst opgesteld tussen Vlaanderen en de Streekvereniging Zuidrand.

Voor onze filmfragmenten werd nog geen oplossing gevonden binnen Erfgoedplus/Erfgoedregister. Die zijn momenteel dan ook niet meer zichtbaar. De nieuwe medewerker behoud en beheer ging daarom in gesprek met o.a. meemoo en de Kempense Erfgoedcellen om hiervoor een oplossing te vinden.

In 2021 lag de werking rond de beeldbank nagenoeg stil. Zowel door de coronamaatregelen maar ook doordat Vlaanderen een nieuwe richting uit wil met de bestaande databanken. Tegen 2024 wil Vlaanderen namelijk één centrale databank ontwikkelen voor de bewaring en ontsluiting van beeldmateriaal. De oude databanken zullen tegen dan verdwijnen. Op dit moment zit de bewaring en ontsluiting van film (nog) niet in de scope van deze nieuwe beeldbank, waardoor de Erfgoedcel Zuidrand op zoek moet naar een oplossing voor de ontsluiting van dit filmisch erfgoed.

Momenteel worden de volgende pistes onderzocht:

- CollectiveAccess
- GXPLibrarian
- Erfgoednet (Picturae)
- Atlantis Collectiebeheer (Deventit)
- Erfgoedregister en Erfgoedplus (behouden)

In 2022 willen we een plan van aanpak uitschrijven voor ons regionaal beeldarchief, om zo snel mogelijk terug acties te kunnen ondernemen.

Project 'Digitaliseren voor beginners'

Erfgoedcel Denderland (regio Aalst) startte in 2021 met een project 'digitaliseren voor beginners', waarbij een toolbox wordt uitgewerkt voor vrijwilligers om aan de slag te gaan met het digitaliseren van hun collectie.

Erfgoedcel Zuidrand heeft zich, samen met alle andere erfgoedcellen in Vlaanderen, geëngageerd om de kost van de ontwikkeling van deze toolbox mee op te nemen. Deze wordt daarna gratis ter beschikking gesteld voor iedereen die aan de slag wil gaan met het digitaliseren van collecties.

Gevaert project

In januari 2021 ontving de Erfgoedcel een vraag om een aanpassing en toevoeging van een verhaal op Gevaert ont-wikkeld. De dochter van Leslie Palmer, die chauffeur was van Lieven Gevaert, bezorgde de ons het verhaal van haar vader in de tijd dat hij werkte bij Gevaert. Samen met Carrie Palmer en de Kleine expeditie werd er in de virtuele tour bij de garages het verhaal en vele foto's van Leslie Palmer toegevoegd.

In maart 2021 ontving de Erfgoedcel een uitnodiging van het FoMu om deel uit te maken van de klankbordgroep rond ontsluiting en participatie. Deze klankbordgroep wordt opgezet in het kader van de 2^{de} fase van het project Gavaert papierproject.

Het GEVAERT PAPIERPROJECT is ontstaan naar aanleiding van de verhuis van de Gevaertcollectie van Mortsel naar het FoMu. Het project ontsluit het fotopapier en -documentatie, de verpakkingen en de stalenboeken van de historische collectie Agfa-Gevaert uit de periode Gevaert (1894-1964). In samenwerking met digitaal erfgoedexpert meemoo maken we dit materiaal en de bijhorende informatie toegankelijk als open data en linken het aan de collectie fotoverpakkingen en stalenboeken van het FoMu. Zo wordt dit de eerste referentiecollectie van die omvang in Europa. Dit

maakt samenwerkingen mogelijk met gelijkaardige collecties elders. We dragen zo bij aan het behoud en beheer van dit analoge erfgoed.

FoMu dient voor fase twee van het project op 15/03 een subsidieaanvraag bij de Vlaamse overheid. In oktober 2021 kregen zij te horen dat hun aanvraag werd goedgekeurd.

Project Wegen op de Kaart

In 2020 engageerde Streekvereniging Zuidrand zich als partner voor het cultureel erfgoedproject van Trage Wegen vzw en Histories, 'Wegen op de kaart'. Met dit project wilde men een verbinding leggen tussen trage wegen en de verhalen die eraan gelinkt zijn. Dit project kreeg in maart 2021 een negatieve beoordeling en werd dus niet uitgevoerd. De partners bekijken samen hoe ze een afgeslankte versie kunnen uitvoeren. Erfgoedcel Zuidrand volgt dit verder op.

Trajecten Immaterieel Erfgoed



Paardenkoersen Kontich

In het voorjaar van 2021 werd de Erfgoedcel gecontacteerd door gemeente Kontich om samen naar de toekomst van de paardenkoersen te kijken. Kontich trok aan de alarmbel omdat de erfgoedgemeenschap achter de paardenkoersen volledig is stilgevallen. Momenteel worden de koersen georganiseerd door de gemeente zelf, maar zij zouden hier graag een nieuwe gemeenschap achter willen zetten die de organisatie op zich nemen. Deze bezorgdheid werd besproken met Werkplaats Immaterieel Erfgoed. Samen met de gemeente, Erfgoedcel en Werkplaats Immaterieel erfgoed werd er beslist om een waarderingstraject op te starten voor de draagvlak achter de paardenkoersen. In juli werd er een oproep uitgestuurd naar belanghebbenden om gezamenlijk over de toekomst van de koersen na te denken. Tot onze grote spijt kwam hier geen reactie op. Daarom werd met de gemeenten besloten om de oproep uit te stellen naar het voorjaar 2022.

Sint-Antoniusprocessie Edegem

In 2020 startte Erfgoed Edegem een traject om de Sint-Antoniusprocessie op de Vlaamse inventaris immaterieel erfgoed te krijgen. Het project werd opgepikt door het CAG (Centrum voor Agrarische Geschiedenis) en Histories, om zo alle Sint-Antoniusprocessies in Vlaanderen te bundelen bij de aanvraag tot opname in de lijst. De Erfgoedcel Zuidrand volgt sinds 2021 dit traject verder mee op.



Figuur 9. Varkenskop gedragen door de schuttersgilde tijdens de Sint-Antoniusviering in Edegem

Reuzen in de Zuidrand

De Erfgoedcel Zuidrand wil het reuzenerfgoed in de regio sterker op de kaart zetten. Met de viering van 750 jaar Hove in 2022, waarbij men een nieuwe reuzin Moe Lies zal bouwen, ontstaat er een kans om dit reuzenerfgoed terug sterker op de voorgrond te trekken. Ook van de reus Peer de Garde in Hove werden in 2021 koekjes en chocolaatjes gemaakt. Daarnaast staan actieve reuzenverenigingen zoals ReuzenPlan (Contios) uit Kontich en de Mondiale Raad Kontich (Faire Trees) klaar om nieuwe reuzen(bouwers) te ondersteunen.

In 2021 zette de Erfgoedcel de reuzen alvast in de kijker tijdens de Zuidranddag.



Figuur 10+11. Reuzen werden tentoongesteld in CC Aartselaar, met expo over het leven van de reus

ONROEREND ERFGOED – IOED ZUIDRAND



Adviesverlening

De IOED (Intergemeentelijke Onroerend ErfgoedDienst) Zuidrand ondersteunt de lokale besturen door het uitreiken van adviezen over het onroerend erfgoed. Vaak hebben deze adviezen betrekking op het vastgesteld bouwkundig erfgoed in de gemeente, maar ook voor landschappelijk erfgoed en ruimtelijke visievorming kan advies worden ingewonnen bij de IOED Zuidrand.

Adviezen bouwkundig erfgoed

In 2021 werden er 19 adviezen geschreven voor bouwkundig erfgoed:

- Edegem: 5
 - o D' Heldtlaan 4
 - o Herfstlei 30
 - o Pastoor Moonslaan 2
 - o Pastoor Moonslaan 10
 - o Garden Citylaan 57
- Hove: 1
 - o Jozef Lambrechtslei 18
- Kontich: 10
 - o Antwerpsesteenweg 27
 - o Groeningenlei 159A
 - o Grote Steenweg 98
 - o Grote Steenweg 100
 - o Jordeansstraat 9
 - o Kontichhof 3
 - o Kontichhof 15A
 - o Pauwhoevestraat 20
 - o Sint- Martinushof
 - o Sint-Martinusplein 6
- Mortsel: 3
 - o Drabstraat
 - o Liersesteenweg 340
 - o Minervastraat 87

Adviezen archeologienota's OEG Kontich

Als Onroerend Erfgoedgemeente (OEG) kon Kontich in 2021 beroep doen op de IOED Zuidrand voor adviezen bij en opvolging van archeologienota's in de gemeente. Een archeologienota wordt telkens ingediend bij een omgevingsvergunning waarvoor bij de geplande werken een bodemkundige ingreep plaatsvindt van meer dan 1000 m² op een perceel groter dan 3000 m². Er werden 23 (t.o.v. 9 in 2020) archeologienota's door de IOED behandeld (Kontich). Daarnaast werd er voor drie locaties extra of pré-advies geformuleerd door de IOED Zuidrand.

Tenslotte werden verschillende bouwwerken opgevolgd te Kontich waarbij de oppervlaktecriteria te klein zijn om een archeologienota te laten opstellen maar waarvan geweten is dat het gebied een

hoog archeologisch potentieel heeft. Zulke werken vonden plaats in de Kauwlei en Ooststatiestraat te Kontich.

Adviezen landschappelijk erfgoed

Voor het landschappelijk erfgoed werd sinds 2021 een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met het Regionaal Landschap Rivierenland, waartoe ook de aangesloten gemeenten van de Zuidrand behoren. Het Regionaal Landschap en de IOED formuleren bij advies voor landschappelijk erfgoed een gezamenlijk standpunt. In 2021 ging het om 5 adviezen (t.o.v. 0 in 2020): 1 uit Mortsel (Berhoutstraat 20), 2 uit Aartselaar (Groenenhoek 155A) en 2 uit Hove (Dennenlaan en voetwegen).

Advies funerair erfgoed

De IOED Zuidrand werd in 2021 betrokken bij de dorpskernvernieuwing in Aartselaar. De IOED volgde vergaderingen mee op en stelde zelf een lijst op van graven van lokaal historisch belang rond de Sint-Leonarduskerk. Deze lijst werd uiteindelijk bezorgd aan het lokaal bestuur Aartselaar en het Agentschap Onroerend Erfgoed ter resp. goedkeuring en kennisgeving.

Syntheseonderzoek Castrale Mottes

Eind augustus kreeg de IOED Zuidrand de vraag om een syntheseonderzoek naar motteversterking te ondersteunen (Castrale Mottes). Het voorgestelde onderzoek doelt op synthese en analyse van de grotendeels onontgonnen datasets rond mottekastelen en hun landschappelijke context. De focus van het onderzoek ligt op de dynamische en wederkerige relatie tussen het mottekasteel, het landschap en de mens. Het project wil niet alleen kennis genereren over het verleden, maar ook goede praktijken aanreiken om sites die vandaag nog boven en/of ondergronds bewaard zijn te evalueren, te waarderen en te monitoren.

Voor de provincie Antwerpen hebben de onderzoekers hun oog laten vallen op de mottesite gelegen tussen de Kruisschanslei en de Reepkenslei in Kontich. De site is weinig gekend maar mooi bewaard en dus een geschikte locatie om niet-invasief terreinwerk uit te voeren. Het terreinwerk houdt in één dag geofysisch onderzoek (met een quad) gevolgd door twee of drie dagen manuele landschappelijke boringen. Aangezien de boringen slechts enkele cm breed zijn, worden ze door de onderzoekers zelf uitgezet en nadien terug opgevuld. Er komen dus geen machines aan de pas. De bedoeling is de landschappelijke setting en bewaartoestand van de site te onderzoeken en zo iets te zeggen over de connectie met het oorspronkelijk landschap.

Uit het onderzoek zal niet alleen een open-source databank ontstaan maar eveneens een publieksboek, lezingen en een tijdelijke tentoonstelling met de steun van de provincies Antwerpen, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen.

Opvolgen erfgoedraad/OEG Kontich

In 2021 woonde de IOED Zuidrand de vergaderingen van de erfgoedraad in Kontich bij. Dit gebeurt in principe niet fysiek, maar er wordt steeds een stand van zaken meegegeven via de leidend ambtenaar. Op vraag woont de IOED Zuidrand (herinventarisatie bouwkundig erfgoed, Archeologiedagen,...) de vergaderingen (van de deelwerkingen) wel bij. Voor de werkgroep bouwkundig erfgoed binnen de Erfgoedraad gebeurde dit op 21 januari, 2 maart en 27 oktober. Als OEG doet het gemeentebestuur van Kontich beroep op de expertise van de IOED Zuidrand om onder andere archeologienota's op te volgen en de bijhorende terreinbezoeken uit te voeren.

Overleg ambtenaren omgeving

IOED Zuidrand organiseerde in 2021 een overleg met de ambtenaren van de dienst omgeving van de zeven gemeenten op 22 juni 2021. Op de agenda:

- Visienota Lokaal Onroerend Erfgoedbeleid Vlaamse Regering
- Inventaris bouwkundig erfgoed en waarderingskader
- Funerair erfgoed – pilootproject Mortsel
- Houtig erfgoed: samenwerking met Regionaal Landschap Rivierenland
- Archeologiedagen 2021
- Advisering

Samenwerkingsovereenkomst Regionaal Landschap Rivierenland

De samenwerkingsovereenkomst tussen de IOED Zuidrand en het Regionaal Landschap Rivierenland werd goedgekeurd op de raad van bestuur van 3 december 2020. Voor een jaarlijkse bijdrage van 10 000 euro kan de IOED Zuidrand via de expertise van het RL Rivierenland blijvend inzetten op het inventariseren, waarderen en behoud van het landschappelijk erfgoed in onze regio.

Sinds de start van de samenwerking, komen de medewerker onroerend erfgoed van de IOED Zuidrand en de medewerker Erfgoed en Landschap van RL Rivierenland maandelijks bij elkaar om de werking rond landschappelijk erfgoed af te stemmen. In de toekomst zal dit overleg uitgebreid worden met medewerkers uit alle IOED's waar het RL Rivierenland een soortgelijke overeenkomst heeft afgesloten: IOED Zuidrand, IOED Rupelstreek en IOED Berg & Nete. Op die manier zal ook de wisselwerking tussen deze IOED's worden vergroot.

Ook tussen de algemeen coördinator van de Streekvereniging Zuidrand en de algemeen coördinator van RL Rivierenland is er driemaandelijks overleg opgestart sinds 2021. Zij stemmen o.a. ook af over landschappelijk erfgoed.

Inventarisatietraject houtig erfgoed

Met RL Rivierenland werd een inventarisatieproject rond houtig erfgoed opgezet. Op 22 juni 2021 kwamen de milieuambtenaren voor de eerste keer samen om dit project te starten. Een oproep voor vrijwilligers werd verspreid.

Ondertussen werd een traject gestart in Hove, Kontich en Mortsel.

Bovenlokaal overleg onroerend erfgoed

In 2021 nam de IOED Zuidrand deel aan verschillende bovenlokale overlegmomenten en studiedagen rond onroerend erfgoed:

- 22/01: Netwerkmoment Agentschap Onroerend Erfgoed (AOE): "Instrument voor lokale besturen voor een onroerend erfgoedbeleid"
- 5/02: Netwerkmoment AOE: 'Lokaal onroerend erfgoedbeleid via P2P-dynamiek'
- 24/02: Studiedag AOE: 'Contactdag bouwkundig erfgoed'

- 26/02: Netwerkmoment AOE: 'In dialoog met beleidsmakers over de duurzame lokale verankering van erfgoed
- 29/03: Netwerk Onroerend Erfgoed
- 20/04: 'Voorstelling Erfgoedtoets' voor IOED's
- 08/06: Toelichting door AOE: 'Regiovorming en visienota'
- 21/09: workshop straatbomen door de Universiteit Antwerpen
- 27/09: Netwerk Onroerend Erfgoed
- 01/10: Feedbackgesprek AOE met IOED Zuidrand en OEG Kontich
- 23/11: Provinciale Landschapsdag

Erfgoedplatform Zuidrand

Samen met Erfgoedcel Zuidrand zal de IOED Zuidrand een Erfgoedplatform Zuidrand uitwerken. Hierin zetelen alle erfgoedspelers in de Zuidrand om samen projecten op poten te zetten, beleidsondersteunend advies uit te brengen aan de IOED en de Erfgoedcel en als klankbordgroep voor lopende projecten.

Opleiding StreekKenner

Voor de opleiding tot StreekKenner Zuidrand (zie Toerisme) gaf de IOED Zuidrand inhoudelijke input bij de uitwerking van het historische luik.

Herinventarisatietraject bouwkundig erfgoed

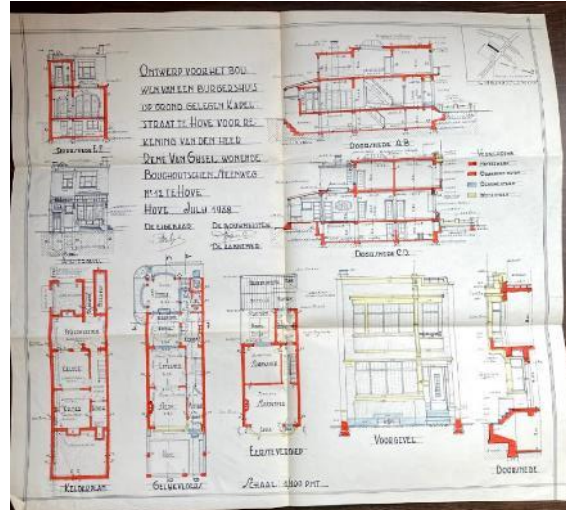


In 2018 werd gestart met het pilootproject rond de herinventarisatie van het bouwkundig erfgoed in Borsbeek. Eind 2019 startte de IOED Zuidrand met het opstellen van wetenschappelijke fiches per pand. Dit was erg tijdsintensief. In 2020 ronden we dit traject succesvol af.

In juli 2020 startte de IOED Zuidrand met de herinventarisatie in Hove. De veldinventarisatie werd eind oktober 2020 afgerond.

Figuur 12 . Kapelstraat 69 in Hove

In 2021 kende het traject een duidelijke stroomversnelling. De aanpak was gekend, en met de ondersteuning van 3 stagiairs tussen maart en september en 1 jobstudent (juli), kon de IOED Zuidrand op korte tijd de veldinventarisatie in Kontich, Aartselaar, Lint en Mortsel afwerken. In Kontich konden we rekenen op de steun van de Gemeentelijke Erfgoedraad (GER), in Mortsel op de heemkring en vrijwilliger Nest Lernout. In 2022 zal het bouwkundig erfgoed van Edegem als laatste geïnventariseerd worden.



Figuur 13. Archiefplan Kapelstraat 69 in Hove

Naast de veldinventarisatie werd in Hove en Kontich gestart met het archiefonderzoek naar de verschillende panden op de lijst van lokaal waardevol bouwkundig erfgoed. In Kontich werd ook gestart met de volgende fase, namelijk het waarderen van het bouwkundig erfgoed. Dit proces verloopt trager, en ook hier zal een langer traject nodig zijn om de methodiek op punt te stellen.

Dag van de Landbouw

Voor de Dag van de Landbouw werkte IOED Zuidrand een mini-expo uit rond bewaarde, verdwenen en gerestaureerde hoeves in de regio. Deze werd opgesteld aan hoevewinkel Jamico in Aartselaar.

De expo werd drukbezocht en nogmaals opgezet tijdens Zuidranddag op 10 oktober bij de Gasthuishoeve Boshoeke in Hove.



RESTAURATIE VAN EEN HISTORISCHE HOEVE

In de Zuidrand zijn gelukkig nog voldoende voorbeelden te vinden van bewaarde historische hoeven, die met respect voor de erfgoedwaarde gerestaureerd worden. Een goed voorbeeld hiervan is de Heilige Geesthoeve te Borsbeek.

14 HEILIGE GEESTHOEVE (BORSBEEK)



Foto: Streekvereniging Zuidrand

Op de Frans Beierenlaan ligt de historische Heilige Geesthoeve. Deze boerderij werd gebouwd in de tweede helft van de 18de eeuw. Samen met de omgeving vormt deze hoeve een beschermd dorpsgezicht van Borsbeek. Het woonstahuis zelf werd in 1994 ook beschermd als monument.

Na jaren van leegstand kocht een jonge schrijver in 2019 de hoeve om ze in ere te herstellen. De nieuwe eigenaar zal de hoeve restaureren met behoud van het origineel uitzicht en dit met gebruik van oorspronkelijke materialen. Hiervoor gebruikt hij minimaal aangegeven gereedschap. Bij de restauratie van de hoeve zullen geen nagets of vijzen gebruikt worden.

De nieuwe eigenaar zal na de restauratie zelf wonen en werken in de hoeve. Daarnaast is er ruimte voorzien voor kunstenaarsateliers, een feestzaal en zelfs een smidse.



Foto: Edy Olyden, Documentatie centrum Borsbeek

Figuur 14. Paneel over de restauratie van de H. Geesthoeve in Borsbeek

Fortengordel

In 2019 werd de vraag gesteld naar ondersteuning in kader van Fortengordel(s). Door het wegvallen van de ondersteuning vanuit de Provincie Antwerpen, kwam deze vraag tot bij de IOED Zuidrand. De IOED Zuidrand blijft ook in 2021 aanspreekpunt voor dit netwerk vanuit de regiowerking.

Op 8 oktober 2021 kwamen Fortengordels vzw, IOED Zuidrand, IOED IGEMO, IOED Voorkempen en Simon Stevin samen om een project uit te schrijven om de wisselwerking tussen de forten te vergroten. Er werd beslist om samen in te zetten op een bovenlokaal cultuurproject voor de Antwerpse fortengordel. Dit zou op 15 april 2022 moeten worden ingediend bij Vlaanderen.

Het evenement Fortengordel werd in 2021 omgedoopt tot Fortenzomer, waarbij alle activiteiten in de forten werden gebundeld: <https://www.fortengordels.be/nieuws/fortengordels-fortenzomer-21>

Funerair erfgoed

Pilootproject Mortsel



Figuur 15. Vrijwilligers aan begraafplaats Mortsel

In 2021 werd een bestek opgesteld tot aanwerving van een expert funerair erfgoed die de eerste inventarisatie en wetenschappelijk onderzoek zal begeleiden, alsook zal instaan voor de ondersteuning van de publiekswerking. Deze werd op 16 april gegund aan INTRO Cultuur en Media. Dit pilootproject ging in Mortsel van start in mei 2021 met tien vrijwilligers. Zij zullen binnen dit traject de veldinventarisatie uitvoeren van de begraafplaatsen in het centrum en Cantincrode. Zij krijgen ook de nodige vorming over wetenschappelijk onderzoek. Uiteindelijk moet dit traject

uitmonden in de opmaak van een onderbouwde lijst van graven van lokaal historisch belang dat wordt goedgekeurd door het college van burgemeester en schepenen enerzijds en het Agentschap Onroerend Erfgoed anderzijds.

In 2022 zal dit traject worden uitgerold in Kontich (voor Waarloos gebeurde dit al). Daarna komen Borsbeek (2023), Hove (2024), Aartselaar (2025) en Lint (2026) aan de beurt. In Edegem bestaat reeds een lijst van graven van lokaal historisch belang.

Advies begraafplaats Sint-Leonarduskerk Aartselaar

Parallel wordt geadviseerd aan de gemeente Aartselaar i.v.m. de deels beschermde en deels vastgestelde begraafplaats aan de Sint-Leonarduskerk. De vraag tot advisering kwam in het kader van de dorpskernvernieuwing van Aartselaar. De IOED Zuidrand stelde een lijst van de graven van lokaal

historisch belang op zodat na afloop van de procedure de waardevolle graven die niet meer in concessie zijn, bewaard en hersteld kunnen worden.

Webinars i.s.m. andere IOED's

IOED Zuidrand verleent haar medewerking aan 3 webinars in 2021-2022 rond funerair erfgoed i.s.m. IOED IGEMO en IOED Schelde-Durme. Deze 3 webinars zullen thematisch focussen op funerair erfgoed en is gericht op lokale besturen en IOED's. Het pilootproject uit Mortsel zal in het tweede webinar worden uitgelicht. De eerste webinar vindt plaats op 25/11/2021.

Archeologische verwachtingskaart Kontich

Door haar archeologisch rijke verleden bezit de gemeente Kontich een hoog archeologisch potentieel. Echter, gezien de gemeente niet is opgenomen als archeologische zone op de onroerenderfgoedinventaris blijven vele bouwpercelen gevrijwaard van archeologisch onderzoek. Op deze manier gaat heel wat waardevol archeologisch erfgoed verloren.

Om deze reden vatte de gemeente, de erfgoedraad van Kontich en de IOED Zuidrand, het idee op om een archeologische verwachtingskaart op te stellen, gekoppeld aan een beleidskaart zodoende waardevolle gebieden te laten onderwerpen aan archeologisch onderzoek indien een ingreep in de bodem plaatsvindt.

Het uiteindelijke traject zal bestaan uit een studie door de gemeente Kontich in eigen beheer, waarna deze wordt voorgesteld aan het kabinet van minister Diependaele, bevoegd voor onroerend erfgoed, om de (delen van de) gemeente Kontich te laten vaststellen als archeologische zone. Vanuit OEG Kontich is een principieel akkoord voor deze werkwijze.

Archeologiedagen

De IOED Zuidrand organiseerde en bundelde verschillende activiteiten in kader van Archeologiedagen in de regio:

- Vrijdag 8/10 kleuterworkshop in het Heemmuseum van Kontich: 'Er bestaan geen domme vragen'. Organisatie door IOED Zuidrand. In totaal namen 80 kleuters (4 klassen) en 4 leerkrachten deel.
- Zaterdag 9/10 lezing 'Het werk van de archeologen in de Kleistraat' door ABO NV in Aartselaar. 50 personen namen deel.
- Zaterdag 9/10 activiteit 'Wat doet een archeoloog zo allemaal?' door ABO NV in Aartselaar. 91 bezoekers kwamen ontdekken hoe een archeoloog aan het werk gaat.



Figuur 16. Kleuterworkshop in Kontich

Wandelkaart en fietskaart Zuidrand

Wandelkaart

De Zuidrand wandelkaart uit 2018 kende door de coronacrisis zijn grootste succes tot nu toe. De voorraad slonk midden 2021 tot nog een 1000-tal exemplaren (van de 10 000 gedrukte exemplaren in 2018), en een herdruk drong zich dan ook op. Met ondersteuning van het Strategisch Project 'Beleefbare Open Ruimte in de Antwerpse Zuidrand' werd in oktober 2021 de opdracht gegeven tot herdruk van 3000 exemplaren.

In de zomer van 2021 werd aan de vrijwilligers en gemeenten gevraagd om de wandelroutes te controleren op bewegwijzering en nieuwe pijlen op te hangen waar nodig. Ondanks deze extra inspanning bereiken ons nog wekelijks opmerkingen over de bewegwijzering. We contacteren hiervoor telkens de betrokken partner en/of lokaal bestuur om dit op te lossen.

Wandeling van het jaar 2021

In december 2019 werd het Terlindenpad uit Edegem ingediend om mee te dingen naar de titel 'Wandeling van het jaar 2020'. Door de coronacrisis werd deze prijs niet uitgereikt in 2020. Onze inzending bleef automatisch tot 2021 behouden. Uiteindelijk grepen we naast de prijzen. De wandeling uit de Rupelstreek werd uitgeroepen tot Wandeling van het Jaar 2021.

Fietskaart

In april 2020 bracht het Strategisch Project 'Beleefbare Open Ruimte in de Antwerpse Zuidrand' een nieuwe fietskaart uit, samen met de Streekvereniging Zuidrand. De kaart werd door de coronamaatregelen eerst digitaal, maar nadien massaal fysiek verspreid.

De fietskaart bleek een echt succes te zijn. In maart 2021 was de voorraad fietskaarten al uitgeput en besliste de Streekvereniging Zuidrand tot herdruk van 3000 fietskaarten.

Tussen april 2020 en eind oktober 2021 werd de online fietskaart maar liefst 14 616 bekeken via www.dezuidrand.be of www.toerismezuidrand.be!

Wandelknooppuntennetwerk

De Streekvereniging Zuidrand ijverde in 2021 samen met de Provincie Antwerpen, het Strategisch project 'Beleefbare Open Ruimte in de Antwerpse Zuidrand' (BORAZ) en het Regionaal Landschap Rivierenland voor de uitbouw van een wandelknooppuntennetwerk in de regio. Het Routebureau (onderdeel van TPA) kreeg de opdracht om een scenario uit te schrijven. Niet alleen de Zuidrand-regio is namelijk vragende partij om een wandelknooppuntennetwerk uit te rollen, ook andere gebieden in de provincie hebben hier hun zinnen op gezet.

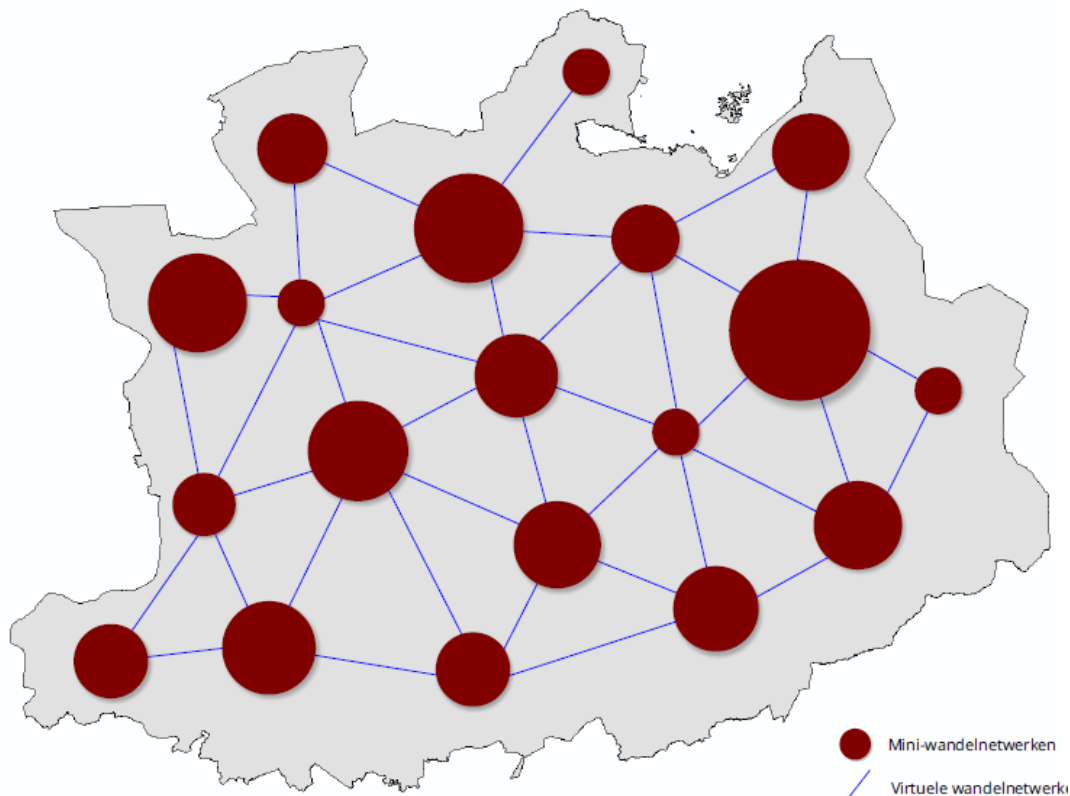
In de Provincie Antwerpen zijn door Vlaanderen 12 wandelnetwerken vastgesteld, voornamelijk in de Kempen en Scheldeland. De andere gebieden komen dus niet in aanmerking.

Routebureau (TPA) berekende de prijs voor de uitbouw van een wandelnetwerk in de hele provincie (85% ipv 58% nu). Extra kostenplaatje: 844 360 EUR, excl. btw, met een jaarlijkse kost van 107 853,80 EUR, excl. btw.

Voor de Zuidrand zou dit gaan om een eenmalige kost van 147 105,75 EUR en 19 328,44 EUR, incl. btw recurrent.

Omdat het budget voor de Provincie Antwerpen beheersbaar moet blijven, was het geen optie om deze extra kosten mee op te nemen. Het Routebureau werkte dan ook aan een alternatief voorstel dat:

- Het systeem beheersbaar houdt op vlak van kosten en werklast (58% gebiedsdekking behouden)
- Zorgt voor een kwaliteitsopshaling (nieuwe screeningscriteria)
- Tegemoet komt aan de vele vragen uit de provincie (meer maar kleinere wandelnetwerken)
- Klaar is voor de toekomst (data centraal – virtueel vs fysiek)



Figuur 18. Visuele presentatie wandelknooppuntennetwerk Provincie Antwerpen

Routebureau wil dit project uitrollen in 2024-2030 voor de gehele provincie. In 2023-2024 wil men starten met een testcase om zo het traject beter te vatten en uit te rollen. De Zuidrand-regio zou, met het werk dat reeds op het terrein is gebeurd (wandellussen Zuidrand), een perfecte testcase kunnen zijn volgens Routebureau.

Wordt vervolgd.

Opleiding StreekKenner



Figuur 19. Flyer StreekKenner

streek leren kennen in al haar facetten. De opleiding werd in deze module opgesplitst in de twee regio's, die elk hun eigen lesmomenten en uitstappen invulden. Voor de Zuidrand zag dit er als volgt uit:

Streekvereniging Zuidrand diende in 2020 samen met Scheldeland-Oost (Rupelstreek/Klein-Brabant) en Toerisme Provincie Antwerpen (TPA) een dossier in bij Toerisme Vlaanderen in het kader van de projectoproep Iedereen Verdient Vakantie 2020 (zie hoger). Door de coronacrisis werd de start van dit project uitgesteld tot september 2021. Het project loopt tot eind april 2022.

De opleiding werd gedoopt tot StreekKenner Zuidrand / Scheldeland-Oost. Eind september startte de eerste module van de opleiding. Tijdens 7 vormingsmomenten, waaronder 2 daguitstappen, konden geïnteresseerden de

Datum	Lesonderwerp	Locatie
Di 21/9/2021	Landbouwverleden en verstedelijking	Basisschool Andreas Vesalius, Gemeenteplein 3, Edegem
Di 28/9/2021	De heren van de Zuidrand	Altenakapel, Antwerpsesteenweg 79, Kontich
Zo 3/10/2021	Op uitstap in de Zuidrand – Van kasteel tot tuinwijk	Kasteel Cantecroy Mortsel (10u) Garden Citywijk Edegem (14u)
Di 5/10/2021	Militaire littekens	Altenakapel, Antwerpsesteenweg 79, Kontich
Di 12/10/2021	Religieus nalatenschap	Altenakapel, Antwerpsesteenweg 79, Kontich
Zo 17/10/2021	Op uitstap in de Zuidrand – Gidsen intra en extra muros	Museum Den Aker Lint (10u) Natuurgebied Schapenhagen Kontich (14u)
Di 19/10/2021	Industrie, ambachten en brouwerijen	Gemeentehallen, Prins Boudewijnlaan 152, Edegem

In het voorjaar van 2022 zal de tweede module plaatsvinden, die volop inzet op gidstechnieken en gidsen voor slechtzienden en slechthorenden. Hiervoor worden externe lesgevers aangesteld, waaronder Inter Vlaanderen.

Week van de Korte Keten

PICKNICKPLEKJES IN DE ZUIDRAND

Hou het proper 🗑️ en veilig 🛡️



Figuur 20. Picknick-kaart van de Zuidrand

Van 15 tot 23 mei 2021 nam de Streekvereniging Zuidrand deel aan de Week van de Korte Keten. Door de coronamaatregelen waren grote acties niet mogelijk. Daarom beperkten we ons tot één actie, namelijk de ontwikkeling van een Zuidrand-picknickmand met lokale producten. Op drie locaties in de Zuidrand kon je zo'n picknickmand aankopen: Bakkerij Sint-Rita in Kontich, Bar Bos in Edegem en Coté Sud in Mortsel.

Ter inspiratie werkte de Streekvereniging Zuidrand een overzichtskaart uit met de mooiste picknickplekjes in de Zuidrand. Zo konden de inwoners op een locatie dicht bij huis genieten van lokale producten. Ook de natuur- en museumtuin in Kontich zette uitzonderlijk haar tuin open voor het publiek. Door het tegenvallende weer werden er uiteindelijk slechts 25 picknickmanden (voor 2 personen) verkocht.

Promotie nieuwe streekproducten

Nieuwe producten en producenten zetten we in 2021 volop in de kijker. Zo promootten we bijvoorbeeld de Peer de Gardekes (koekjes) van The Chocolat Wizard uit Mortsel en de Peer de Garde chocolaatjes van Chocolaterie Soetkin uit Kontich tijdens de Zuidranddag, deelden we volop de

creatie van een nieuwe gin van Rocco in Mortsel, maar ook het WIL-bier uit Edegem. Jovade (ambachtelijke charcuterie) uit Waarloos versterkte ons aanbod tijdens Zuidranddag.

In februari vond daarnaast een fotoshoot plaats voor de promotie van de strekenmand. Nieuwe producten werden toegevoegd, anderen weggelaten (vb. Gin uit Vremde).



Figuur 21. Nieuwe strekenmand voor de Zuidrand

Dag van de Landbouw

Op zondag 19 september 2021 van 13 tot 18u organiseerde Streekvereniging Zuidrand activiteiten voor Dag van de Landbouw. De link werd hierbij volop gelegd met de voorstellingen van Zwins (zie bovenlokaal cultuur).

Oorspronkelijk zouden deze activiteiten plaatsvinden bij Melkveebedrijf Malisart/Bella&Rosita in Edegem, maar door omstandigheden werd last-minute verplaatst naar Hoevewinkel Jamico in Aartselaar.

Te bezichtigen die dag:

- Mini-expo 'Landbouw in de Zuidrand' over boerderijen en hoeves
- Mini-streekproductenmarkt met Bieren Volders, Bakkerij St.-Rita, Amielo honing en Serlaer bier. Ook de Hoogmis-bieren waren verkrijgbaar.
- Boerderijvertellingen voor kinderen (6+ en 8+) door ZinDerDing
- Fietstochten langs boeren van de Zuidrand (Burgers&Boeren)
- Uitzonderlijke zondagopening van de hoevewinkel
- Zomerbar
- Foodtruck Just Food uit Hove met diverse wraps en visknabbels

Meer dan 200 mensen vonden die middag de weg naar onze activiteiten.

Schepenoeverleg Toerisme

Op 20 oktober 2021 vond het eerste schepenoeverleg Toerisme plaats. Tijdens dit overleg blikten we samen met de schepenen voor toerisme terug op het afgelopen werkingsjaar, en namen we het beleidsplan toerisme ter hand om plannen te maken voor 2022. Een toelichting van het Routebureau over de plannen voor het wandelnetwerk zorgde voor extra inspiratie naar de toekomst voor het toeristisch-recreatief aanbod in de Zuidrand.

Week van de Smaak

De Week van de Smaak vond plaats van 18 tot 28 november. Door de verstrengde coronamaatregelen, werd het een afgeslankte versie in de Zuidrand-regio. We zetten bestaande initiatieven in de kijker, zoals het receptenboekje “Rupel en Zuidrand op je bord”, maar ook lokale initiatieven zoals de Hapjeswandeling in Kontich. Lokale horeca die streekproducten gebruikten in hun menu brachten we sterker onder de aandacht, zoals Rocco in Mortsel (varkenswangetjes met MOPA bier uit Mortsel).

Zomerbrochure ‘Zomer in de Zuidrand’

Zie bovenlokaal cultuur.

De Zomerbrochure ‘Zomer in de Zuidrand’ werd vanuit de toeristische blik aangevuld met o.a. een overzicht van de zomerbars in de Zuidrand en wandel- en fietstips.

Inspiratiegids Zuidrand

In 2019 werd het idee geopperd om een nieuwe toeristische brochure voor de Zuidrand op te maken. De vorige brochure was aan een update toe, en ook de samenstelling van de gemeenten was ondertussen veranderd (zonder Boechout, met Mortsel).



INSPIRATIEGIDS

De Zuidrand

Figuur 22. Inspiratiegids voor de Zuidrand

In de loop van 2021 werd hard gewerkt aan de inhoud van deze nieuwe toeristische brochure, die uiteindelijk de naam 'Inspiratiegids Zuidrand' kreeg.

Aan de hand van enkele inspirerende bezienswaardigheden en bezoektips, kan de bezoeker met deze gids starten aan zijn Zuidrand-beleving.

Inhoud:

- De Zuidrand, wat is dat?
- Plan
- Bezoek de Zuidrand
- Logeren
- Erfgoed
- Natuur en speelgroen
- Attracties
- Streekproducten, hoeve winkels en streekmand
- Zuidrand aan tafel

De Zuidrand inspiratiegids kan je downloaden via <https://www.toerismezuidrand.be/index.php/nl/contact> of fysiek bij de lokale besturen en partners. Ook naar de omliggende toeristische diensten (Kempen, Rupelstreek, Lier, Mechelen, Antwerpen,...) werden inspiratiegidsen opgestuurd.

Ten slotte kochten we advertentieruimte aan in Knack Weekend waar we onze inspiratiegids promoten en waar mensen brochures fysiek of digitaal kunnen opvragen. Op 29/10/21 ontvingen we via deze weg al 79 aanvragen om brochures te bezorgen.

Op basis van de inhoud van deze inspiratiegids, kreeg ook de toeristische website een update. Oude streekproducten werden verwijderd en nieuwe toegevoegd, een aparte pagina voor rondleidingen werd toegevoegd, speelplekken en natuurgroen kreeg een prominentere plaats,...

Als extra promotie van de streek, werd ook een reportage gemaakt door TV Plus (zie communicatie).

NATUUR EN LANDBOUW

Project Nature Smart Cities, i.s.m. Provincie Antwerpen

De Streekvereniging Zuidrand en de Provincie Antwerpen werken samen met Brugge, Southend, het Imperial College in Londen, Den Haag, UGent, Lille, Kapelle, Cambridge en de Universiteit Antwerpen aan het Interreg 2 Zeeën project 'Nature Smart Cities'. Interreg 2 Zeeën 2014-2020 is een Europees territoriaal samenwerkingsprogramma voor Engeland, Frankrijk, Nederland en België (Vlaanderen). Het Programma is medegefinancierd door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO).

Het project startte in september 2018 en loopt tot februari 2022. Het doel van 'Nature Smart Cities' is het ontwikkelen van een business model dat kleine en middelgrote gemeenten in staat stelt om groene infrastructuur te realiseren. Deze groene infrastructuur zal de gemeenten helpen zich te wapenen tegen de effecten van klimaatverandering. In de Zuidrand ligt de focus op trage wegen in de valleien die bij hevige regenval op korte tijd veel water moeten bufferen en afvoeren. De ervaring die wordt opgedaan bij het opzetten en uitvoeren van de demo's zal het business model voeden.

Het project krijgt financiële steun van het Interreg 2 Zeeën programma: 60% van de kosten voor de aanleg van de trage wegen en van de personeelskost wordt gedragen door Interreg 2 Zeeën. De Zuidrandgemeenten verzorgen de cofinanciering voor de aanleg van de trage wegen. De provincie Antwerpen verzorgt de cofinanciering voor de personeelskost.

In Hove werd in 2021 'het speelplein in de Vogeltjeswijk heraangelegd: de betonnen werden verwijderd en vervangen door een waterdoorlatend materiaal. Er werden twee wadi's gecreëerd voor regenwaterinfiltratie. Sinds de start van het project Nature Smart Cities werd er nu in elk van de zeven gemeenten in de Zuidrand een pilootinvestering gerealiseerd. De achtste en laatste investering, de ontharding en vergroening van 1000m² rond het stadhuis van Mortsels, wordt uitgevoerd in het voorjaar van 2022. Met de gemeenten werd een samenwerkingsovereenkomst opgesteld voor elk van deze werken. Daarin werd o.a. de taakverdeling en betaling voor deze werken opgenomen.

De projectmedewerker Nature Smart Cities zorgde voor de vereiste inhoudelijke en financiële rapportage aan Interreg. In het kader van de opmaak van het business model gaf hij de nodige input aan de onderzoekers van de Universiteiten Antwerpen, Universiteit Gent en Imperial College en belegde verschillende vergaderingen en terreinbezoeken met hen.

Verlenging project

Het project Nature Smart Cities werd verlengd tot december 2022 door de deelnemende partners. In 2022 worden er in elk van de deelnemende landen twee capacity building workshops georganiseerd om het business model dat werd ontwikkeld door de onderzoekers bekend te maken bij de lokale overheden. De Zuidrand organiseert de workshops in Vlaanderen samen met de provincie Antwerpen en de Stad Brugge. In het najaar van 2022 wordt er in Den Haag een closing conference gehouden waar alle resultaten van het project worden voorgesteld.

Project Boerderleren

In april 2020 ging het PDPO-project Boerderleren van start. Door de coronacrisis keerden we, samen met Hooibeekhoeve, de oorspronkelijke timing en planning om.

Eind 2020 ging de Streekvereniging Zuidrand op zoek naar een nieuwe projectmedewerker landbouw om dit project verder vorm te geven.

De medewerker landbouw ging het project Boerderleren toelichten bij verschillende scholenoverlegmomenten in de gemeenten.

Daarnaast kwam er via de lerarenopleiding van Thomas More een mooie kans om het educatieve luik van dit project verder vorm te geven. Samen met de docente werd een timing en een plan van aanpak uitgestippeld. Het voorstel kwam om in een pilotoproject in het voorjaar van 2021 studenten lespakketten te laten uitwerken waarmee de leerlingen uit de tweede graad lager onderwijs aan de slag konden gaan. Als landbouwbedrijf koos men voor Gasthuishoeve Boshoeck, die al ervaring had met schoolbezoeken en kinderkampen. Mater Christi uit Lint en 't Groen Schooltje uit Hove werden aangesproken om proefklassen te laten deelnemen aan dit project.

Op 16 en 18 februari kregen de studenten van Thomas More een rondleiding op de verschillende deelnemende landbouwbedrijven. Daarna stelden zij hun ideeën aan ons voor. Van 2 tot 21 maart vonden de schoolbezoeken plaats, met activiteiten rond de thema's: seizoenen, bodem, mest, water, plantengroei, klimaat en duurzame landbouw. Na afloop van het testtraject gingen we verder aan de slag met de lespakketten die de studenten uitwerkten.

Het bestek voor de ontwikkeling van een app werd goedgekeurd op 26 maart door de raad van bestuur. Daarna werden verschillende ontwikkelaars aangeschreven. We kregen een voorstel van Hyperion, Bits of Love en Intracto. Zij werden door een jury beoordeeld. Het directiecomité gunde op 18 juni de opdracht voor de ontwikkeling van de app Boerderleren aan Studio Hyperdrive (Hyperion) voor 28 780 euro, excl. btw. Eind november leverde Hyperion al een eerste versie op, waarmee de medewerker landbouw en Hooibeekhoeve aan de slag gingen om opdrachten toe te voegen. Begin januari 2022 zal deze versie worden getest door enkele scholen, om daarna uit te rollen in de hele Zuidrand-regio en uiteindelijk in de hele Provincie Antwerpen (via Hooibeekhoeve).

Op 19 mei organiseerde de Streekvereniging Zuidrand een infomoment voor geïnteresseerde landbouwers en samentuinen. Daarna werd individueel overleg opgestart om te bekijken hoe de landbouwer of samentuin dit project mee kon vormgeven. De Streekvereniging Zuidrand ondersteunde hierbij de landbouwer of samentuin bij de aankoop van benodigd materiaal voor de klasbezoeken en het aanreiken van lespakketten.

Ondertussen nam de medewerker landbouw ook deel aan scholenoverleg in Borsbeek, Hove en Kontich, en nam zij contact op met individuele scholen.

Eind september werden alle deelnemende landbouwers/samentuinen en scholen aan elkaar gelinkt. Zij maakten vanaf dat moment samen afspraken over de klasbezoeken.

Overzicht scholen en landbouwers/samentuinen:

- Het Groentenhofke (Kontich) en AHA basisschool (Kontich)
- De Eikenhoeve (Kontich) en Sint-Michiëlsschool (Waarloos), Olfa Elsdonk (Edegem)
- Vrijshof (Kontich) en De Schans (Kontich)
- Gasthuishoeve Boshoeke (Hove) en Ten Dorpe (Mortsel), 't Groen Schooltje (Hove) en Mater Christi (Lint)
- Samentuin 't Cirkelhof (Borsbeek) en GBS De Klinker (Borsbeek)
- Ben's bloemplukweide (Aartselaar) en Rodenbachschool (Hove)

In oktober bezochten de klassen van De Klinker in Borsbeek de samentuin 't Cirkelhof. In november bezocht De Schans uit Kontich het Vrijshof, en de klasjes van Mater Christi in Lint gingen op bezoek bij de Gasthuishoeve Boshoeke. In Kontich bezocht de AHA!-school het Groentenhofke, en mocht de Eikenhoeve de Michielsschool uit Waarloos ontvangen.

In het voorjaar 2022 zullen de klasbezoeken worden verder gezet.

COMMUNICATIE

Websites

De websites van de Streekvereniging Zuidrand werden in 2021 grondig geüpdatet.

Op www.toerismezuidrand.be werden onder andere een aantal nieuwe streekproducten toegevoegd. Ook onze inspiratiegids en de zomerbrochure kregen er een plaatsje. Geleide wandelingen (historisch en natuur) kregen een eigen landingspagina, waar alle te bezoeken plaatsen gebundeld werden:

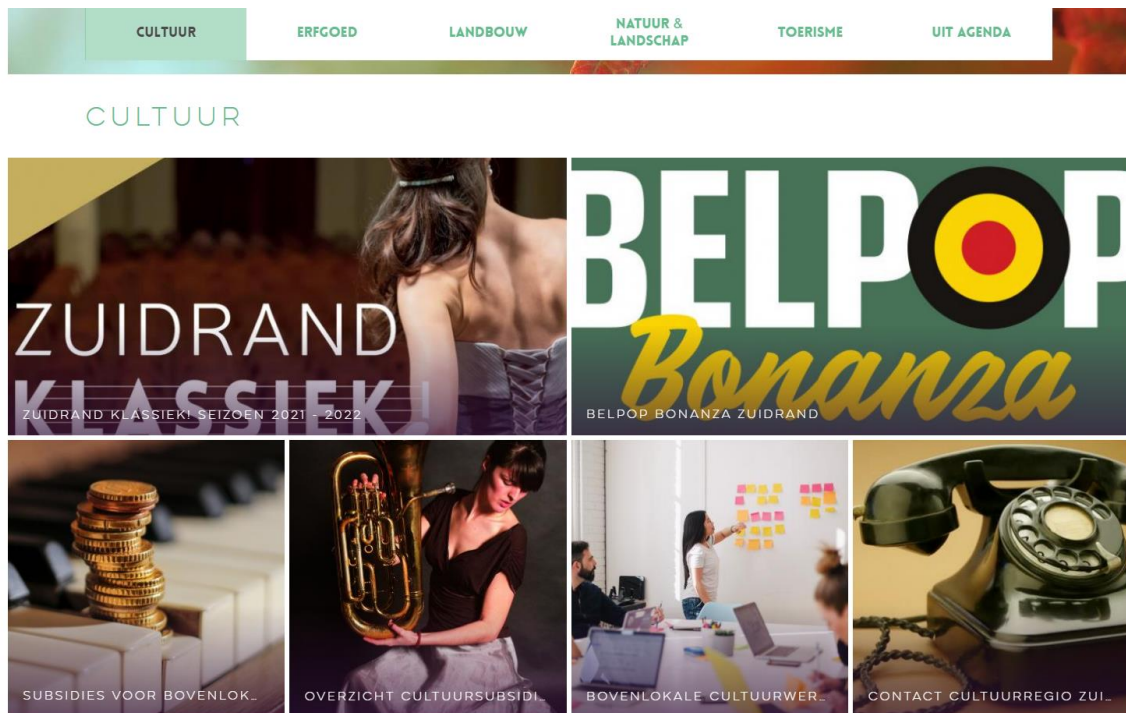


GELEIDE WANDELINGEN

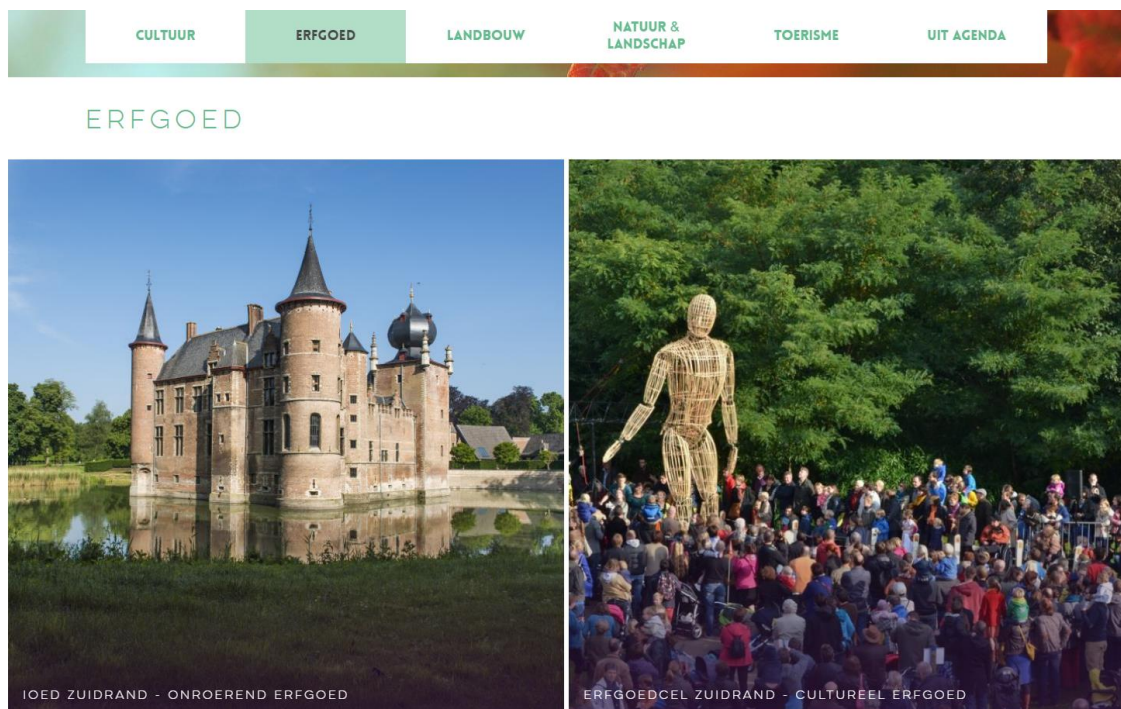


De website van www.toerismezuidrand.be kende in 2021 52 120 bezoekers. De populairste pagina's waren 'wandelkaart', 'wandelroutes', 'fietskaart', 'speeltuinen' en 'zomerbars'.

Op www.dezuidrand.be kreeg je ook in 2021 een overzicht van onze werking en activiteiten. Daar werden uiteraard nieuwe activiteiten toegevoegd, maar krijg je nu ook per deelwerking te zien wie je best kan aanschrijven via een contactpagina.



Met de oprichting van onze erfgoedcel, kreeg ook de 'ERFGOED'-pagina een nieuwe invulling. Daar kan je vanaf nu kiezen tussen de IOED-werking en de Erfgoedcelwerking.



De website van www.dezuidrand.be was in 2021 minder populair dan die van Toerisme Zuidrand, met 16 323 bezoekers. Op Zuidranddag (10/10/2021) hadden we een piek met 488 bezoekers. De populairste pagina's waren 'wandelkaart', 'over ons', 'Zuidranddag', 'fietsen' en 'Zwins'.

Logo's voor de deelwerkingen Zuidrand

In 2021 ontwikkelden we kleurenvarianties van het Zuidrand-logo voor elk van onze deelwerking. Aanleiding hiervan was enerzijds de expliciete vraag vanuit de Vlaamse administraties naar meer zichtbaarheid voor de deelwerkingen IOED, Erfgoedcel en Bovenlokale Cultuurwerking, en anderzijds de nood om de verschillende deelwerkingen duidelijker van elkaar te onderscheiden naar onze achterban en publiek.

Op deze manier willen we de eigenheid van elke deelwerking benadrukken (Streekvereniging Zuidrand is meer dan een toeristische samenwerking), zonder het DNA van onze werking te verwaarlozen (transversaal samenwerken onder één dak).

Vanaf 2022 willen we deze kleurenvarianties van het Zuidrand-logo explicieter en vaker gebruiken voor acties en activiteiten die door één van de deelwerkingen worden ontwikkeld of ondersteund. Voor alle andere communicatie behouden we het overkoepelend Zuidrand-logo in groentint.



Sociale media

Facebook

Het aantal volgers groeide aan tot 2 241. (+13% tov 2020)

Instagram

Het aantal volgers groeide aan tot 726. (+27% tov 2020)

Streekvereniging Zuidrand in de pers

- Nieuwsblad, 'Antwerpen weer (even) 'Koekenstad', 15 januari 2021
- GVA, 'Biscuiterie Jespers komt tot leven in Pateekes en Chocolate Week', 15 januari 2021
- De Standaard, 'Wie wil op wandel met Claire?', 19 januari 2021
- GVA, 'Onderzoek: Gezocht: burgers om met Claire te gaan wandelen', 19 januari 2021
- HLN, 'Gezocht: mensen die willen gaan wandelen met peuter CLAIRE, robotje om luchtkwaliteit te meten', 19 januari 2021
- Het Nieuwsblad, 'Zuidrand zoekt muzikaal talent voor liefdesverklaring', 28 januari 2021
- GVA, 'Zuidrand zoekt muzikaal talent', 28 januari 2021
- HLN, 'Zuidrand zet Belgisch muzikaal talent in de kijker', 2 februari 2021
- HLN, 'Zuidrand en Scheldeland werken samen aan nieuwe gidsenopleiding', 12 februari 2021
- De Zondag, 'Belgische muziek mee ondersteunen', 14 februari 2021
- GVA, 'Regionaal Landschap Rivierenland versterkt natuur in zuidrand', 23 februari 2021
- Weekend Knack, 'Deze acht routes maken kans op de titel 'Wandeling van het jaar' in de provincie Antwerpen', 8 april 2021, https://weekend.knack.be/lifestyle/reizen/actieve-reizen/deze-acht-routes-maken-kans-op-de-titel-wandeling-van-het-jaar-in-de-provincie-antwerpen/article-normal-1720651.html?cookie_check=1638178828.
- HLN, 'Oppositie ongerust over ontgravingen op kerkhof', 22 april 2021
- GVA, 'Streekvereniging De Zuidrand heeft met de gemeenten Kontich, Hove, Aartselaar, Edegem en Mortsel zes activiteiten uitgewerkt voor de Erfgoeddag', 24 april 2021
- GVA, 'Sterren kijken in de Zuidrand', 24 april 2021
- GVA, 'De Mol'-deelnemers houden reünie in Hof ter Linden', 18 mei 2021
- GVA, 'Word StreekKenner van Rupelstreek of Klein-Brabant', 24 juni 2021
- HLN, 'Zuidrand start met opleiding tot StreekKenner', 22 juli 2021
- HLN, 'Zuidrand Klassiek toert weer rond', 29 juli 2021
- HLN, 'Hoevewinkel Jamico vormt decor voor theaterstuk', 27 augustus 2021
- GVA, 'Acteren tussen de varkens', 11 september 2021
- HLN, 'Hoevewinkel Jamico viert Dag van de Landbouw', 18 september 2021
- Knack Weekend, 'Rubriek Toeristische Brochures', 22 september 2021 (advertentie)
- HLN, 'Reuzen voor het eerst samen op één locatie', 7 oktober 2021
- HLN, 'Zuidranddag', 9 oktober 2021
- GVA, 'Zuidranddag', 9 oktober 2021
- De Zondag, 'Antwerpse zuidrand zet zich in de kijker', 10 oktober 2021
- HLN, '2000 nieuwsgierigen ontdekken resultaat van tien jaar werken voor behoud groene zuidrand', 13 oktober 2021
- Radio Zuidrand regionieuws: diverse onderwerpen



Reportage door TV Plus/RTV (uitzendingen in Rivierenland en Kempen), 'Ontdek de Zuidrand',
https://www.youtube.com/watch?v=9EV_splysaU&t=4s.



Voorpagina Dossier De Zuidrand in De Zondag, 20 juni 2021


**INSPIRATIEGIDS**

De Zuidrand

Ontdek de Antwerpse Zuidrand te voet of per fiets. Open valleien, majestueuze forten en kastelen, kronkelende beken, verborgen pareltjes en prachtige landschappen troef.

 0496 12 40 58

 www.toerismezuidrand.be

 info@dezuidrand.be

Advertentie Knack Weekend, 'Rubriek toeristische brochures', 22 september 2021.

RETURN PER GEMEENTE

Aartselaar

- 1) Zuidranddag: Reuzen in CC 't Aambeeld
- 2) StreekKenner Zuidrand (1 deelnemer uit Aartselaar)
- 3) Week van de Belgische Muziek
- 4) Zwins: voorstelling en locatie
- 5) Dag van de Landbouw: locatie, Serlaer bier, mini-expo hoeves in de Zuidrand
- 6) Belpop Bonanza: fietstocht en boek
- 7) Zomerbrochure Zomeren in de Zuidrand
- 8) Start ticketverkoop cultuurhuizen Zuidrand
- 9) Eigen Kweek project
- 10) Erfgoededucatief project
- 11) Streekverhaal Zuidrand
- 12) Communicatie Erfgoeddag
- 13) Beeldbank
- 14) Adviezen onroerend erfgoed: 2
- 15) Advies funerair erfgoed St.-Leonarduskerk
- 16) Herinventarisatietraject bouwkundig erfgoed
- 17) Archeologiedagen ism ABO NV
- 18) Herdruk fietskaart Zuidrand
- 19) Week van de Korte Keten: picknickplekjes
- 20) Week van de Smaak: streekproducten in de kijker
- 21) Inspiratiegids Zuidrand
- 22) Dossier De Zuidrand in De Zondag
- 23) Reportage TV Plus

Borsbeek

- 1) Zuidranddag: Cultuur, natuur en erfgoed in Fort 3
- 2) StreekKenner Zuidrand (2 deelnemers uit Borsbeek)
- 3) Deelname aan Neerdorpen Klassiek
- 4) Dag van de Landbouw: mini-expo hoeves in de Zuidrand
- 5) Belpop Bonanza: fietstocht en boek
- 6) Zomerbrochure Zomeren in de Zuidrand
- 7) Start ticketverkoop cultuurhuizen Zuidrand
- 8) Erfgoededucatief project
- 9) Streekverhaal Zuidrand
- 10) Beeldbank
- 11) Herdruk fietskaart Zuidrand
- 12) Week van de Korte Keten: picknickplekjes
- 13) Inspiratiegids Zuidrand
- 14) Dossier De Zuidrand in De Zondag
- 15) Reportage TV Plus
- 16) Boerderleren: Samentuin 't Cirkelhof en GBS De Klinker

Edegem

- 1) Zuidranddag: Toerisme in Hof ter Linden
- 2) StreekKenner Zuidrand (12 deelnemers uit Edegem en bezoek Fort 5 en Garden Citywijk)
- 3) Zwins: voorstelling en streekbieren van Hoogmis
- 4) Dag van de Landbouw: mini-expo hoeves in de Zuidrand
- 5) Belpop Bonanza: fietstocht en boek
- 6) Zomerbrochure Zomeren in de Zuidrand
- 7) Start ticketverkoop cultuurhuizen Zuidrand
- 8) Ondersteuning bovenlokaal cultuurproject Hoogmis
- 9) Erfgoededucatief project
- 10) Streekverhaal Zuidrand
- 11) Communicatie Erfgoeddag
- 12) Beeldbank
- 13) Ondersteuning traject erkenning Sint-Antoniusprocessie
- 14) Adviezen onroerend erfgoed: 5
- 15) Wandeling van het jaar 2021: Terlindenpad (laureaat)
- 16) Herdruk fietskaart Zuidrand
- 17) Week van de Korte Keten: picknickplekjes en verkooppunt (Bar Bos)
- 18) Week van de Smaak: streekproducten in de kijker
- 19) Inspiratiegids Zuidrand
- 20) Dossier De Zuidrand in De Zondag
- 21) Reportage TV Plus
- 22) Boerderleren: Olfa Elsdonk

Hove

- 1) Zuidranddag: Landbouw en open ruimte aan de Boshoeck
- 2) StreekKenner Zuidrand (6 deelnemers uit Hove)
- 3) Week van de Belgische Muziek
- 4) Zwins: voorstelling
- 5) Dag van de Landbouw: mini-expo hoeves in de Zuidrand
- 6) Belpop Bonanza: fietstocht en boek
- 7) Zomerbrochure Zomeren in de Zuidrand
- 8) Start ticketverkoop cultuurhuizen Zuidrand
- 9) Erfgoededucatief project
- 10) Streekverhaal Zuidrand
- 11) Communicatie Erfgoeddag
- 12) Beeldbank
- 13) Adviezen onroerend erfgoed: 3
- 14) Traject inventarisatie houtig erfgoed
- 15) Herinventarisatietraject bouwkundig erfgoed
- 16) Herdruk fietskaart Zuidrand
- 17) Week van de Korte Keten: picknickplekjes
- 18) Week van de Smaak: streekproducten in de kijker
- 19) Inspiratiegids Zuidrand Dossier
- 20) De Zuidrand in De Zondag

- 21) Reportage TV Plus
- 22) Nature Smart Cities: aanleg wadi's
- 23) Boerderleren: Gasthuishoeve Boshoeke, 't Groen Schooltje

Kontich

- 1) Zuidranddag: Archeologiedagen in het Museum voor Heem- en Oudheidkunde
- 2) StreekKenner Zuidrand (3 deelnemers uit Kontich en bezoek Oude Spoorwegberm)
- 3) Week van de Belgische Muziek
- 4) Zwins: voorstelling
- 5) Dag van de Landbouw: Kontichs specfour, Volders bieren, mini-expo hoeves in de Zuidrand
- 6) Belpop Bonanza: fietstocht en boek
- 7) Zomerbrochure Zomeren in de Zuidrand
- 8) Start ticketverkoop cultuurhuizen Zuidrand
- 9) Eigen Kweek project
- 10) Erfgoededucatief project
- 11) Streekverhaal Zuidrand
- 12) Communicatie Erfgoeddag
- 13) Beeldbank
- 14) Ondersteuning traject Paardenkoersen
- 15) Adviezen onroerend erfgoed: 23
- 16) Traject inventarisatie houtig erfgoed
- 17) Herinventarisatietraject bouwkundig erfgoed
- 18) Traject archeologische verwachtingskaart
- 19) Archeologiedagen: workshops 1^e leerjaar
- 20) Herdruk fietskaart Zuidrand
- 21) Week van de Korte Keten: picknickplekjes en verkooppunt (Bakkerij St.-Rita)
- 22) Week van de Smaak: streekproducten in de kijker
- 23) Inspiratiegids Zuidrand
- 24) Dossier De Zuidrand in De Zondag
- 25) Reportage TV Plus
- 26) Boerderleren: Het Groentenhofke, De Eikenhoeve, Vrijshof, AHA Basisschool, Sint-Michiëlsschool en De Schans

Lint

- 1) StreekKenner Zuidrand (2 deelnemers uit Lint en bezoek heemmuseum Lint)
- 2) Week van de Belgische Muziek
- 3) Deelname aan Neerdorpen Klassiek
- 4) Zwins: voorstelling
- 5) Dag van de Landbouw: mini-expo hoeves in de Zuidrand
- 6) Belpop Bonanza: fietstocht en boek
- 7) Zomerbrochure Zomeren in de Zuidrand
- 8) Start ticketverkoop cultuurhuizen Zuidrand
- 9) Eigen Kweek project
- 10) Traject cultureel ondernemerschap Klub Cultuur
- 11) Erfgoededucatief project
- 12) Streekverhaal Zuidrand

- 13) Beeldbank
- 14) Herinventarisatietraject bouwkundig erfgoed
- 15) Herdruk fietskaart Zuidrand
- 16) Week van de Korte Keten: picknickplekjes
- 17) Inspiratiegids Zuidrand
- 18) Dossier De Zuidrand in De Zondag
- 19) Reportage TV Plus
- 20) Boerderleren: Mater Christi

Mortsel

- 1) Zuidranddag: natuurwandeling Mortsel (Koude Beekvallei), Topsy bier en Steloy in Hof ter Linden Edegem
- 2) StreekKenner Zuidrand (4 deelnemers uit Mortsel en bezoek aan kasteel Cantecroy)
- 3) Week van de Belgische Muziek
- 4) Deelname aan Neerdorpen Klassiek
- 5) Zwins: 1 voorstelling
- 6) Dag van de Landbouw: mini-expo hoeves in de Zuidrand
- 7) Belpop Bonanza: fietstocht en boek
- 8) Zomerbrochure Zomeren in de Zuidrand
- 9) Start ticketverkoop cultuurhuizen Zuidrand
- 10) Eigen Kweek project
- 11) Ondersteuning DOEK vzw
- 12) Samenwerking WALPURGIS
- 13) Ondersteuning bovenlokaal cultuurproject Gebermte
- 14) Erfgoededucatief project
- 15) Streekverhaal Zuidrand
- 16) Communicatie Erfgoeddag
- 17) Beeldbank
- 18) Nieuw verhaal Gevaert Ont-wikkeld
- 19) Adviezen onroerend erfgoed: 4
- 20) Traject inventarisatie houtig erfgoed
- 21) Herinventarisatietraject bouwkundig erfgoed
- 22) Piloottraject funerair erfgoed
- 23) Herdruk fietskaart Zuidrand
- 24) Week van de Korte Keten: picknickplekjes en verkooppunt (Coté Sud)
- 25) Week van de Smaak: streekproducten in de kijker
- 26) Inspiratiegids Zuidrand
- 27) Dossier De Zuidrand in De Zondag
- 28) Reportage TV Plus
- 29) Boerderleren: Ten Dorpe

Verkooppunten strekenmanden ondersteunen	725,80			181,45	181,45	181,45		181,45
Week van de Smaak	0,00			X	X	X		X
Advertenties en reclame: TV Plus en De Zondag	5 940,45	848,64	848,64	848,64	848,64	848,64	848,64	848,64
Nature Smart Cities								
Infrastructuurwerken Aartselaar, Lint, Hove, Mortsel	0,00	55 000,00			3 600,00		16 200,07	10 018,52
Boerderleren								
Lespakketten ontwikkelen	5 366,57		766,65	383,33	766,65	2 683,29	383,33	383,33
App ontwikkelen	27 725,95	3 960,85	3 960,85	3 960,85	3 960,85	3 960,85	3 960,85	3 960,85
TOTAAL UIT	151 367,02	73 737,58	20 627,86	18 885,43	26 202,09	24 890,72	35 020,17	36 821,82